Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VI TORUŃ, dnia 10 sierpnia 1938 r. Nr 7/8

T R E Ś Ć :

151.

Przemówienie Pana Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza w dniu 19 czerwca 1938 r. do młodzieży pomorskiej

„Miłe dzieci, kochana młodzieży.

Byłbym człowiekiem wyjątkowo niewdzięcznym, gdybym opuszczając was nie wyraził mojej serdecznej wdzięczności wam i waszym zasłużonym wychowawcom i wychowawczyniom za te niezwykle miłe chwile, które wśród was spędziłem, doznając naprzemian szczerej i głębokiej radości i wyjątkowego wzruszenia.

Pokazaliście mi w sposób niebywale barwny i wyrazisty jak przygotowujecie się do tego życia, które was w waszej Ojczyźnie czeka. Pokazaliście mi, jak dzielicie waszą myśl między Boga a przygotowanie swych umysłów do służby ojczystej. Pakazaliście mi w jaki sposób dzielicie swoje serca między przeszłość Polski, Jej wielką historię, Jej Majestat królewski, a między miłość i wiarę w Jej potężną, wielką przyszłość. Pokazaliście mi w jaki sposób przygotowujecie się do tego, aby stać się rzetelnymi, mocnymi, dzielnymi obywatelami Polski, a zarazem bohaterskimi jej żołnierzami, jak poznajecie swą przeszłość, aby być dumnymi, ze swej Ojczyzny Polakami i Polkami.

Obdarzyliście mnie tutaj przepięknymi darami — uśmiechem swych młodocianych twarzy, blaskiem swych roześmianych oczu, swoją pieśnią — tak pełną uroku i tak pięknym rytmem tętniącym, a mieniącym się tańcem. Obdarzyliście mnie poza tym swym najcenniejszym darem — sercami swoimi. Zapewniam was, że tak jak wyście mi ofiarowali klucz do waszych młodocianych serduszek, tak klucz do mego serca już posiadacie. Jeszcze raz wam dziękuję”.

CZĘŚĆ URZĘDOWA

152.

Odpis.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr II W — 5838/38

Warszawa, dnia 2 lipca 1938 r.

Podziękowanie.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu.

Zlot Młodzieży pomorskich szkół powszechnych zorganizowany przez Kuratorium Okręgu Szkolnego w dniu 19 czerwca b. r. w ramach uroczystości Wielkiego Pomorza bardzo dobrze zobrazował wyniki pracy wychowawczej szkolnictwa powszechnego w Okręgu Pomorskim.

Postawa młodzieży, skupienie i karność, sprawność, z jaką program został przeprowadzony, a nade wszystko widoczne zrozumienie powagi chwili, ze względu na obecność Naczelnego Wodza i podkreśloną szczególnie silnie gotowość służby w obronie kraju świadczą dodatnio o pracy nauczycielstwa nad urobieniem ducha patriotycznego wśród dziatwy pomorskiej. Organizatorzy wielkiego przedsięwzięcia, którzy z niemałym trudem przygotowali w różnych miejscowościach fragmenty uroczystości, składające się na bogatą w treść i zharmonizowaną całość zespołową, osiągnęli pełny sukces i wywołali podziw i wielkie uznanie dla pomorskiej szkoły powszechnej.

Z powyższych powodów wyrażam Panu Kuratorowi pełne uznanie i gorące podziękowanie.

Proszę również o wyrażenie w moim imieniu uznania pracownikom administracji szkolnej oraz nauczycielstwu, którzy wzięli udział w poszczególnych pracach, związanych ze zlotem młodzieży pomorskiej. Upoważniam nadto Pana Kuratora do złożenia oddzielnych wniosków w sprawie odznaczenia osób, które pomysłami swymi i swą pracą przyczyniły się do zorganizowania pięknej uroczystości.

Minister:
(—) W. Świętosławski.

153.

Odpis.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr VIII.

Toruń, dnia 20 lipca 1938 r.

Pan Kurator Pomorskiego Okręgu Szkolnego
Toruń.

Na podstawie nadesłanych sprawozdań z Kuratorium o pracy oświatowej wśród przedpoborowych oraz na podstawie przedstawionych mi meldunków oficerów P. W. stwierdziłem, że akcja dokształcania zbiorowego przedpoborowych na terenie O. K. VIII. przyniosła w roku szkolnym 1937 — 38 jako próbnym — bardzo dobre rezultaty.

Ponieważ akcja ta wpłynie bardzo znacznie na podniesienie poziomu szkolenia i wychowania żołniersko-obywatelskiego, proszę Pana Kuratora o kontynuowanie tej bardzo doniosłej pracy.

Ze swej strony wydam odpowiednie zarządzenia o współpracy oficerów Przysposobienia Wojskowego.

Dziękując serdecznie za pracę Pana Kuratora dla dobra wojska, proszę uprzejmie o wyrażenie moich podziękowań również podległemu Panu Kuratorowi nauczycielstwu, które niezmordowaną wytrwałością i bezinteresowną pracą osiągnęło tak znaczne rezultaty.

Dowódca Okręgu Korpusu Nr VIII.:
(—) M. T. Tokarzewski-Karaszewicz,
Gen. bryg.

154.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 35

z dnia 14 lipca 1938 r. (I R — 4440/38)

o opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Z mocą obowiązującą od początku r. szkolnego 1938/39 zarządzam pobieranie następujących opłat:

I. W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących:

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy 1-ej lub wyższej państwowego gimnazjum ogólnokształcącego — zł 10.—.

2. Taksa za egzamin wstępny do klasy I i II państwowego liceum ogólnokształcącego — zł 10.—.

3. Taksa za egzamin uzupełniający z języka łacińskiego w zakresie gimnazjum ogólnokształcącego — zł 8.—.

4. Taksa za egzamin przy przejściu z gimnazjum zawodowego do gimnazjum ogólnokształcącego — zł 10.—.

5. Taksa za egzamin przy przejściu z liceum zawodowego do liceum ogólnokształcącego — zł 20.—.

6. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich ogólnokształcących państwowych i prywatnych (dawnego typu) — zł 12.—.

7. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów (dawnego typu) — zł 60.—.

8. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów (dawnego typu) — zł 15.—.

9. Taksa za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju bez praw i dla eksternów — zł 40.—.

10. Taksa za egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym państwowym i prywatnym — zł 15.—.

11. Taksa za pełny egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów — zł 60.—.

12. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów — za każdy przedmiot egzaminu — zł 5.—.

13. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących — zł 5.—.

14. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości (dawnego typu) — zł 10.—.

15. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości w liceum ogólnokształcącym — zł 10.—.

16. Taksa administracyjna roczna — z. 200.—.

Taksa administracyjna roczna dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej — zł 203.—.

II. W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli (licea pedagogiczne, pedagogia, wyższe kursy nauczycielskie, seminaria ochroniarskie i dla wychowawczyń przedszkoli, przedszkola przy seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli) oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

17. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego jak również duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych — zł 5.—.

18. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkoły powszechnej, świadectwa ukończenia seminarium ochroniarskiego i dla wychowawczyń przedszkoli, świadectwa egzaminu uzupełniającego względnie pełnego egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa z wyższego kursu nauczycielskiego — zł 10.—.

19. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych — zł 10.—.

20. Taksa za pełny egzamin na dyplom nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów — zł 60.—.

21. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów — zł 40.—.

22. Taksa za egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych:

a) z jednej grupy przedmiotów lub z jednego przedmiotu artystyczno-technicznego —zł 10.—,
b) z dwóch grup zdawanych łącznie — zł 15.—,
c) z trzech grup zdawanych łącznie — zł 20.—,
d) z czterech i więcej grup zdawanych łącznie — zł 25.—.

23. Taksa za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych — zł 50.—.

24. Taksa za egzamin eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawany w całości w jednym terminie — zł 40.—.

25. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich — zł 20.—.

26. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawanego łącznie — zł 30.—.

27. Taksa administracyjna roczna:

a) w liceach pedagogicznych i pedagogiach — zł 30.—,
b) w seminariach ochroniarskich i wychowawczyń przedszkoli — zł 30.—,
c) w przedszkolach przy seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli — zł 30.—,
d) na wyższych kursach nauczycielskich — zł 80.—.

Uwaga 1: Nie pobiera się taksy administracyjnej od dzieci, uczęszczających do szkół ćwiczeń państwowych liceów pedagogicznych i pedagogiów, zorganizowanych na zasadach, wskazanych w § 14 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 marca 1937 r. o organizacji państwowego liceum pedagogicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 56).

Uwaga 2: Opłaty w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych, Państwowym Instytucie Nauczycielskim, Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej i w Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim (grupa robót ręcznych) normuje oddzielne zarządzenie Ministra Wyznań

Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Prócz taks, wymienionych w punktach 13, 14, 15, 17, 18 i 19, zainteresowani uiszczają opłatę stemplową znaczkami w wysokości przewidzianej w przepisach o opłatach stemplowych. Dyrekcja szkoły, względnie inna władza, sporządzająca duplikat świadectwa, nakleja otrzymane znaczki na wydanym duplikacie i kasuje.

IV. Uczniowie, wstępujący do państwowych liceów pedagogicznych i pedagogiów, składają w Dyrekcji szkoły deklaracje, podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych, że po ukończeniu liceum pedagogicznego (pedagogium) pełnić będą służbę nauczycielską w publicznych szkołach powszechnych w ciągu lat trzech lub dokonają zwrotu kwoty zł 170.— za każdy rok nauki, pobieranej w tych szkołach. Wzór deklaracji i sposób jej składania wskażą osobne przepisy.

V. a) Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Nie opłacają taksy egzaminacyjnej, wymienionej w punkcie 2, uczniowie zwolnieni od tego egzaminu.

b) Wpłacone taksy zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy egzaminacyjne (punkty: 1—12 i 20—26) w tym wypadku, gdy uczeń, ekstern lub nauczyciel z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, egzaminowi poddać się nie może, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskim, względnie po wpłaceniu taksy nie zostanie do egzaminu dopuszczony. Zwrotu taks dokonywują Kuratoria Okręgów Szkolnych, względnie Dyrekcje szkół we własnym zakresie działania.

VI. a) Taksy, wymienione w punktach: 1—12 i 20—26 winni być wpłacone przed przystąpieniem ucznia, eksterna lub nauczyciela do egzaminu.

b) Taksy, wymienione w punkatch: 13, 14, 15, 17, 18 i 19, winny być uiszczone przed wydaniem duplikatu świadectwa.

c) Taksy administracyjne, wymienione w punktach 16 i 27, powinny być wpłacone w 2-ch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze roku szkolnego. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy administracyjnej występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

VII. Taksy, wymienione w punktach: 1, 2, 3, 4 i 5, wpłacają przystępujący do egzaminu do P. K. O. na konto czekowe szkoły. Dyrekcja szkoły po pokryciu wydatków administracyjno-osobowych, o ile takie będą, rozdziela te taksy między egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach. Przy rozdziale taksy za egzamin wstępny do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego (punkt 1) należy uwzględnić również delegatów szkolnictwa powszechnego, obecnych przy egzaminie, oraz lekarza, przeprowadzającego badania lekarskie kandydatów. Przy rozdziale taksy za egzamin wstępny do państwowego liceum ogólnokształcącego (punkt 2) należy uwzględnić lekarza, przeprowadzającego badania lekarskie kandydatów.

VIII. a) Taksę, wymienioną w punkcie 6, za egzamin dojrzałości oraz taksę za egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym (punkt 10) wpłacają uczniowie szkół państwowych na konto czekowe szkoły, Dyrekcje zaś szkół niepaństwowych zebrane taksy wpłacają do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej" Kuratorium Okręgu Szkolnego. Dyrekcje szkół zarówno państwowych jak i niepaństwowych przesyłają do Kuratorium wykazy uczniów, od których taksy te zostały pobrane, nadto Dyrekcje szkół państwowych podają kwotę, jaką z tego tytułu uzyskały, a Dyrekcje szkół niepaństwowych dołączają dowód wpłacenia łącznej sumy.

b) Taksy, wymienione w punktach: 7, 8, 9, 11 i 12, wpłacają eksterni i dyrekcje szkół niepaństwowych (punkt 9) bezpośrednio do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej" Kuratorium Okręgu Szkolnego.

c) Taksę, wymienioną w punkcie 23, za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych wpłacają nauczyciele, przystępujący do tego egzaminu, do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej" Kuratorium Okręgu Szkolnego.

d) Taksy, wymienione w punktach 20, 21, 22, 24, 25 i 26 są przeznaczone na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w regulaminach odpowiednich egzaminów.

e) Taksy za wydanie duplikatów świadectw wpłacają zainteresowani do P. K. O. na konto czekowe szkół, jeśli duplikaty wydają Dyrekcje szkół państwowych. W wypadkach, gdy duplikat świadectwa wystawia Komisja, przeprowadzająca egzaminy praktyczne nauczycieli publicznych szkół powszechnych, Kuratorium Okręgu Szkolnego bądź też Dyrekcja szkoły niepaństwowej na zlecenie Kuratorium (duplikat świadectwa dojrzałości i duplikat świadectwa dojrzałości w liceum ogólnokształcącym prywatnym), wspomniane opłaty wpłacają zainteresowani na rachunek „Taksy administracyjnej" Kuratorium Okręgu Szkolnego.

IX. a) Dochód z taks, wymienionych w punktach: 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18 i 27, zatrzymują Dyrekcje szkół państwowych do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratoria Okrę-

gów Szkolnych rocznych planach finansowo-gospodarczych.

b) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody większe od zatwierdzonych wydatków, przelewają nadwyżki za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie na konta Kas Urzędów Skarbowych na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego.

c) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody mniejsze od zatwierdzonych wydatków, otrzymują z Kuratorium Okręgu Szkolnego brakujące sumy w formie dotacyj.

d) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo W. R. i O. P.

X. a) Od taks: za pełny egzamin dojrzałości egsternów (punkt 7), za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju bez praw i dla eksternów (punkt 9) oraz za pełny egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów (punkt 11) mogą być zwolnieni w połowie kandydaci niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, czynnych wojskowych zawodowych, czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, a także sami czynni funkcjonariusze państwowi, wojskowi zawodowi oraz czynni funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przy czym pierwszeństwo mieć winny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

b) Od taks, wymienionych w punktach 7, 9 i 11, zwalnia uczniów gimnazjów ogólnokształcących nowego ustroju bez praw oraz eksternów Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XI. a) Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i czynnych wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ opłacają 50% normalnych taks administracyjnych, wskazanych w punktach 16 i 27-d, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać począwszy od I półrocza klasy I z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taks administracyjnych, wymienionych w punktach 16 i 27. W wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od zniżonej do 50% taksy (punkt XI-a) oraz od taks wymienionych w punkcie 27-a, b i c; zwolnienia te muszą jednak mieścić się w granicach normy, określonej w punkcie XII-b i c.

c) Całkowite i częściowe zwolnienia od taksy administracyjnej (punkt XI-b) należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz do dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

d) Od taksy, przewidzianej w punkcie 27-d, nie mogą być zwolnieni słuchacze wyższych kursów nauczycielskich, korzystający z urlopu płatnego.

XII. a) Określonych wyżej w punkcie XI zwolnień od taks administracyjnych udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

b) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w pkcie XI-b, w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących w granicach 20%, a na wyższych kursach nauczycielskich w granicach 25% sumy, którą uzyskałaby Dyrekcja szkoły z opłat, gdyby wszystkie dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ płaciły połowę taksy, a pozostałe całą taksę administracyjną.

c) W państwowych liceach pedagogicznych i pedagogiach, w państwowych seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli oraz w przedszkolach przy seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli Ra-

dom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie XI-b, w granicach 25% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą taksę administracyjną od wszystkich uczniów, zapisanych do szkoły.

d) Gdyby wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia ulg i zwolnień na kwotę wyższą niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Kuratorium Okręgu Szkolnego, występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1-go listopada, a w II półroczu do dnia 1 kwietnia.

e) Stypendystów gminnych, korzystających ze zwolnienie od taksy administracyjnej w myśl okólnika Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (II P — 5162/36) w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów — dzieci rolników (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126), nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do dozwolonej normy zwolnień. Stypendystów tych zwalnia od taksy administracyjnej w I półroczu Dyrekcja szkoły; dalsze zwolnienia, uzależnione od postępów w nauce, udzielane są przez Radę Pedagogiczną.

XIII. a) Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczenia o stanie majątkowym.

b) Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi oraz funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" nie składają podań o udzielenie zwolnień, przewidzianych w punkcie XI-a, Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym, względnie funkcjonariuszem wymienionych przedsiębiorstw państwowych.

c) Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, jeżeli istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie.

d) Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacać ją ratami półrocznymi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzyj Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

XIV. Dzieci ślubne i uprawnione tych oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, są zwolnione od opłacania taks, wymienionych w punktach: 7, 9, 11, 16 i 27 (art. 90 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 5 z dnia 21 stycznia 1931 r., poz. 27). Dzieci tych nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do normy zwolnień, określonej w punkcie X-a i XII-b i c.

XV. Od opłat, wymienionych w punktach: 1—6, 8, 10, 12—15, 17—26, oraz od różnicy między taksą administracyjną dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie zł 3 (punkt 16) — nikt zwolnionym być nie może.

XVI. W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taks oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XVII. Z chwilą wejścia w życie niniejszego okólnika przestają obowiązywać:

okólnik nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 roku (I R — 4547/34) o opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 6—7, poz. 96),

okólnik nr 47 z dnia 4 maja 1935 r. (BP — 9981/35) w sprawie opłat przy egzaminach praktycznych nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 4, poz. 41),

okólnik nr 97 z dnia 30 listopada 1935 r. (I R — 8368/35) w sprawie zmiany niektórych postanowień okólnika nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 12, poz. 211),

okólnik nr 1 z dnia 8 stycznia 1937 r. (I R— 10925/36) w sprawie zmiany niektórych postanowień okólnika nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 1, poz. 7),

okólnik nr 31 z dnia 20 kwietnia 1937 r. (I R — 1573/37) o opłatach za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego nowego ustroju i za egzaminy do liceów ogólnokształcących (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 5, poz. 135),

okólnik nr 55 z dnia 3 czerwca 1937 r. (I R— 4830/37) o taksie administracyjnej w państwowych liceach pedagogicznych i pedagogiach (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 6, poz. 182).

Minister:
(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 21281/38

Toruń, dnia 29 lipca 1938 r.

O opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.

Inspektoratom Szkolnym, Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących oraz zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu

powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

155.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 36

z dnia 15 lipca 1938 r. (I R — 3832/38)

o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych.

Z mocą obowiązującą od początku r. szkolnego 1938/39 zarządzam pobieranie w państwowych szkołach, seminariach i na kursach zawodowych następujących opłat szkolnych.

I. Taksę za egzamin wstępny uiszczają wszyscy kandydaci, przystępujący do tego egzaminu:

1. w szkołach technicznych, średnich technicznych kolejowych, w szkołach handlowych oraz w szkołach średnich rolniczych i ogrodniczych — zł 5.—,

2. w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych (męskich i żeńskich), w szkołach mistrzowskich, w szkołach rękodzielniczych i gospodarczych żeńskich, seminariach zawodowych żeńskich i w szkołach niższych technicznych kolejowych — zł 3.—,

3. we wszystkich gimnazjach i liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — zł 5.—,

4. we wszystkich szkołach niższych zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — zł 3.—.

II. Taksę za badania psychotechniczne uiszczają wszyscy kandydaci, poddawani tym badaniom:

1. w szkołach wymienionych w punkcie I — 1 i 3 — zł 2.—,

2. w szkołach wymienionych w punkcie I — 2 i 4 — zł 1.—.

III. Taksa za egzamin dla eksternów w zakresie programu średniej szkoły zawodowej oraz w zakresie programu seminarium nauczycielek — zł 60.—.

IV. Taksę wstępną czyli wpisowe uiszczają wszyscy uczniowie nowoprzyjęci do szkoły lub na kurs:

1. we wszystkich szkołach oraz na kursach, z wyjątkiem kursów wędrownych, kursów korespondencyjnych i szkół przysposobienia rolniczego — zł 10.—,

2. w szkołach przysposobienia rolniczego — zł 5.—.

V. Taksa za egzamin końcowy we wszystkich szkołach i kursach — zł 10.—.

VI. Taksa za świadectwa:

1. za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu — zł 5.—.

Uwaga: Świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne, względnie semestralne, wydaje się bezpłatnie,

2. za świadectwa, wydawane eksternom ze złożenia egzaminu — zł 5.—,

3. za duplikaty świadectw ukończenia szkoły lub kursu — zł 10.—,

4. za duplikaty świadectw (wykaz postępów) rocznych, półrocznych, względnie semestralnych — zł 12.—,

5. za duplikaty świadectw, wydawanych eksternom — zł 10.—.

VII. Taksa administracyjna w szkołach:

1. technicznych — na wydziałach mechanicznych, mechanicznych kolejowych, elektrycznych, elektro-mechanicznych, mechaniczno-elektrotechnicznych, lotniczych, samochodowych, młynarskich, włókienniczych, górniczych, hutniczych, przemysłowo-leśnych, chemicznych, ceramicznych, piwowarskich — rocznie zł 170.—,

2. technicznych — na wydziałach budowlanych, drogowych, drogowo-budowlanych, drogowo-wodnych, mierniczych, melioracyjnych, miernictwa kopalnianego, eksploatacyjnych kolejowych — rocznie zł 130.—,

3. ogrodniczych średnich — rocznie zł 170.—,

4. ogrodnictwa w Poznaniu i w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie — rocznie zł 200.—,

5. rolniczych średnich — rocznie zł 80.—,

6. kolejowych niższych — rocznie zł 80.—,

7. rzemieślniczo - przemysłowych męskich, rękodzielczych i gospodarczych żeńskich — rocznie zł 80.—,

8. w seminariach zawodowych żeńskich — rocznie zł 90.—,

9. rzemiosł budowlanych, koszykarskich i

szewskich — rocznie zł 40.—,

10. w liceach i szkołach handlowych — rocznie zł 130.—,

11. mistrzów mechaników, mistrzów budowlanych, drogowych i melioracyjnych oraz na kursie majstrów i podmajstrzych młynarskich w Bydgoszczy — rocznie zł 100.—,

12. w szkole wiertniczej w Borysławiu — rocznie zł 130.—,

13. we wszystkich liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 170.—,

14. we wszystkich gimnazjach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 170.—,

15. we wszystkich szkołach zawodowych stopnia niższego, zorganizowanych według nowego ustroju, z wyłączeniem szkół niższych rolniczych, gospodyń wiejskich, ogrodniczych, mleczarsko-serowarskich, murarskich i ciesielskich — rocznie zł 80.—,

16. w szkołach stopnia niższego: rolniczych, gospodyń wiejskich, ogrodniczych i mleczarsko-serowarskich, zorganizowanych według nowego ustroju, z wyłączeniem szkół przysposobienia rolniczego, przysposobienia gospodyń wiejskich i szkół dwuzimowych — rocznie zł 30.—,

17. w szkołach murarskich i ciesielskich, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 40.—,

18. w szkołach przysposobienia kupieckiego II stopnia oraz w szkołach przysposobienia administracyjno - handlowego, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 170.—,

19. w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 90.—,

20. w szkołach przysposobienia kupieckiego I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 60.—,

21. w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 30.—,

22. w szkołach przysposobienia hotelarskiego I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 60.—,

23. w szkołach mistrzów przemysłu metalowego i mistrzów rzemiosł budowlanych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 60.—.

VIII. Taksa administracyjna na kursach:

1. radiotechnicznych, ogrodnictwa w Poznaniu i Wilnie oraz rocznych przetwórstwa owoców i warzyw przy Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu — rocznie zł 130.—,

2. nadzorców drogowych i melioracyjnych za cały kurs — jednorazowo zł 30.—,

3. gorzelniczych za cały kurs — jednorazowo zł 20.—,

4. praktyki ogrodniczej w Zaleszczykach — jednorazowo zł 20.—,

5. półrocznych dla elektromonterów, dla maszynistów i palaczy za cały kurs — jednorazowo zł 30.—,

6. rocznych i dwuletnich elektromonterów i dla pracowników przemysłu metalowego — rocznie zł 60.—,

7. kilimkarstwa, płatne z góry — miesięcznie zł 12.—,

8. rysunków zawodowych dla rzemieślników przemysłu metalowego, budowlanego i drzewnego, płatne z góry — miesięcznie zł 3.—,

9. rysunku odręcznego, płatne z góry — miesięcznie zł 3.—,

10. snycerstwa i rzeźbiarstwa dla rzemieślników przemysłu drzewnego, kamieniarskiego i sztukatorskiego, płatne z góry — miesięcznie zł 3.—,

11. rękodzielniczych, gospodarczych i handlowych, zorganizowanych przy szkołach średnich zawodowych i żeńskich seminariach zawodowych, płatne z góry — miesięcznie zł 5.—,

12. rękodzielniczych i gospodarczych, zorganizowanych przy niższych szkołach zawodowych z wyłączeniem szkół niższych rolniczych płatne z góry — miesięcznie zł 3.—,

13. trykotarstwa maszynowego i haftu maszynowego, płatne z góry — miesięcznie zł 5.—,

14. wieczornych kroju i szycia, zorganizowanych przy państwowych szkołach i seminariach zawodowych żeńskich z wyłącznieniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry — miesięcznie zł 5.—,

15. korespondencyjnych — od przedmiotu, płatne z góry — półrocznie zł 5.—,

16. wędrownych, trwających dłużej niż dwa tygodnie w wymiarze ponad 12 godzin zajęć tygodniowych, prowadzonych przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie z wyłączeniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry — miesięcznie zł 2.—,

17. wędrownych, trwających do 2 tygodni lub na kursach, na których zajęcia nie przekraczają 12 godzin tygodniowo, prowadzonych przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie z wyłączeniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry — miesięcznie zł 1.—,

18. dwuletnich jubilerstwa, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 80.—,

19. rocznych i dwuletnich koronkarstwa, tkactwa, modniarstwa i galanterii, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie zł 30.—.

IX. Uczniowie wydziału elektromonterskiego Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Poznaniu, przebywający na obowiązkowej praktyce pozaszkolnej, opłacają taksę w wysokości zł 15.— półrocznie. Taksa ta pobierana jest jako opłata za korzystanie przez uczniów w czasie praktyki z normalnie przysługujących im uprawnień w szkole (za korzystanie z opieki lekarskiej, dentystycznej, repetycji it. p.).

X. (1) Taksy wpłacone przez uczniów szkół i słuchaczów kursów oraz eksternów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają.

(2) Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach I, II, III i V, jeżeli:

a) uczeń (ekstern) po wpłaceniu taksy nie został dopuszczony do egzaminu lub badań psychotechnicznych,

b) uczeń (ekstern) nie zgłosił się do egzaminu lub badań psychotechnicznych z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, przy czym w tym wypadku uczeń (ekstern) winien przedstawić odpowiednie świadectwo lekarskie.

(3) Zwrotów, o których mowa w ustępie (2), dokonywują Dyrekcje szkół we własnym zakresie działania.

XI. Prócz taks, wymienionych w punkcie VI — 3, 4 i 5, zainteresowani uiszczają opłatę stemplową znaczkami w wysokości przewidzianej w przepisach o opłatach stemplowych. Dyrekcje otrzymane znaczki naklejają na wydanym duplikacie i kasują.

XII. (1) Taksy, wymienione w punktach I, II, III i V, winny być wpłacone przed przystąpieniem do egzaminu. Taksa, wymieniona w punkcie IV, winna być uiszczona po przyjęciu ucznia do szkoły lub na kurs, nie później jednak niż w ciągu 3-ch tygodni od daty przyjęcia do szkoły oraz nie później niż w ciągu tygodnia od daty przyjęcia na kurs. Taksy, wymienione w punkcie VI, winny być uiszczone przed wydaniem świadectwa, względnie duplikatu. Taksy administracyjne, wymienione w punkcie VIII — 2, 3, 4 i 5 winny być uiszczone przed przyjęciem na kurs.

(2) Taksy administracyjne, wymienione w punkcie VII oraz w punkcie VIII — 1, 6, 18 i 19, powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

(3) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

XIII. Taksy, wymienione w punktach I, II i III wzięte łącznie, rozdzielają Dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów oraz prowadzących badania psychotechniczne, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach.

XIV. (1) Dochód z taks, wymienionych w punktach IV, V, VI, VII, VIII i IX Dyrekcje szkół zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratorium Okręgu Szkolnego rocznych planach finansowo-gospodarczych.

(2) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody większe od zatwierdzonych wydatków, przelewają nadwyżki za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie na konta Kas Urzędów Skarbowych na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego. Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody mniejsze od zatwierdzonych wydatków, otrzymują z Kuratorium Okręgu Szkolnego brakujące sumy w formie dotacji.

(3) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo W. R. i O. P.

XV. Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie.

XVI. (1) Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku, opłacają 30% normalnej taksy administracyjnej, wskazanej w punkcie VII.

(2) Dzieci rodziców niezamożnych, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać począwszy od I półrocza klasy I z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej, wymienionej w punkcie VII. W wyjątkowych wypadkach również i dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od zniżonej do 30% taksy (pkt XVI ust. (1), zwolnienia te muszą jednak zmieścić się w granicach normy określonej w punk- XVII ust. (2).

(3) Całkowite zwolnienia od taksy administracyjnej należy stosowac w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz do dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

(4) W gimnazjach zawodowych, otwieranych na podstawie ustawy o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r., częściowe lub całkowite zwolnienia od taksy administracyjnej, oprócz wypadków przewidzianych w ustępie (3), należy stosować szczególnie w odniesieniu do dzieci, których rodzice pracują w tych zawodach, do których dane gimnazjum przygotowuje, przy czym oczywiście należy przestrzegać wymagań, dotyczących postępu w nauce i sprawowaniu się, o czym mowa w ustępie (2).

XVII. (1) Określonych wyżej w punkcie

XVI zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

(2) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie XVI — ust. (2), (3) i (4), w wysokości nie przekraczającej 20%, a we wszystkich szkołach zawodowych zorganizowanych według nowego ustroju — 40% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą taksę administracyjną, wymienioną w punkcie VII, od wszystkich uczniów, zapisanych do szkoły.

(3) Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Kuratorium Okręgu Szklonego, występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1 listopada — a w II półroczu do dnia 1 kwietnia (w szkołach rzemiosł budowlanych do dnia 1 lipca i 1 stycznia).

(4) Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

(5) Stypendystów gminnych, korzystających ze zwolnienia od taksy administracyjnej w myśl okólnika Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (II P — 5162/36) w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów dzieci rolników (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126), nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do dozwolonej normy zwolnień. Stypendystów tych zwalnia od taksy administracyjnej, wskazanej w pnkcie VII, w I półroczu Dyrekcja szkoły; dalsze zwolnienia, uzależnione od postępów w nauce, udzielane są przez Radę Pedagogiczną.

XVIII. (1) Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi oraz funkcjonariusze przedsiębiorstw „Polskie Koleje Państwowe" i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon" nie składają podań o udzielenie zwolnień, przewidzianych w punkcie XVI — ust. (1), Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym, względnie funkcjonariuszem wymienionych przedsiębiorstw państwowych.

(2) Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienia od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnień i w następnym półroczu szkolnym, jeżeli istnieją warunki, od których zależy zwolnienie.

(3) Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacić ją ratami półrocznymi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20-go listopada za I półrocze i do dnia 20-go kwietnia za II półrocze.

XIX. Uczennice kursów wędrownych, które chwilowo same pozostają bez pracy oraz te, których rodzice są bezrobotni lub zupełnie ubodzy, mogą być zwolnione od opłaty, przewidzianej w punkcie VIII — 16 i 17.

XX. Dzieci ślubne i uprawnione tych oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, są zwolnieni od opłacania taks, wymienionych w punktach VII, VIII i IX (art. 90 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 5, z dnia 21 stycznia 1931 r. poz. 27). Dzieci tych nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do normy zwolnień, określonej w punkcie XVII — ust. (2).

XXI. Od opłat, wymienionych w punktach I, II, III, IV, V, VI, VIII i IX, poza wyjątkami przewidzianymi w punktach XIX i XX, nikt zwolnionym być nie może.

XXII. W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taks oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XXIII. Z chwilą wejścia w życie niniejszego okólnika przestają obowiązywać:

okólnik Nr 4 z dnia 13 stycznia 1937 roku (I R — 10926/36) o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 10),

okólnik Nr 25 z dnia 1 kwietnia 1937 roku (I R — 2007/37) w sprawie opłat za kursy wędrowne, prowadzone przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 98),

okólnik Nr 58 z dnia 9 czerwca 1937 roku (I R — 4665/37) o opłatach szkolnych w liceach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 211),

okólnik Nr 10 z dnia 23 lutego 1938 roku (I R — 9791/37) o opłatach na kursach wędrownych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 43).

Minister:
(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 21410/38

Toruń, dnia 28 lipca 1938 r.

O opłatach szkolnych w szkołach zawodowych.

Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich
szkół i kursów zawodowych w Okręgu
powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz.

156.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr I R — 2742/38

Warszawa, dnia 4 czerwca 1938 r.

Odpisy względnie wykazy zawartych umów.

Na skutek wystąpienia Najwyższej Izby Kontroli, Ministerstwo, powołując się na zarządzenie swe z dnia 22 marca 1926 r. Nr O Prez. 2327/26 względnie z dnia 9 kwietnia 1926 r. Nr IV SW. 3798/26, przypomina, że podległe urzędy i szkoły obowiązane są przesyłać właściwym Izbom Kontroli odpisy zawartych umów na sumy od 5.000 zł wzwyż oraz miesięczne wykazy umów, zawartych na sumy poniżej 5.000 zł.

Wykazy, o których mowa wyżej, sporządzane według załączonego wzoru, należy przesyłać w pierwszych dniach każdego miesiąca.
1 załącznik.

Naczelnik Wydziału:
(—) A. Nowak.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 16171/38

Toruń, dnia 15 czerwca 1938 r.

Sprawa: Odpisy względnie wykazy zawartych umów.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu
powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz.

Załącznik do pisma Min. W. R. i O. P. nr I R-2742/38

L. p.	Umowa zawarta			Zatwierdzona (data Nr)	Przedmiot i rodzaj umowy) bliższe możliwe szczegółowe określenie)	Cena jednostkowa	Ogólna suma umowna	Kaucje lub inne zabezpieczenie	Czas trwania umowy	Uwaga
	przez Urząd	data	z firmą (nazwa, adres, krajowa czy zagraniczna)							

Nr R 540/38.

157.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

Okólnik Nr 39

z dnia 20 lipca 1938 r. (II P — 5591/38)

w sprawie przedstawień filmowych dla młodzieży szkolnej, organizowanych przez Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że Towarzystwo P. B. P. S. P. poczynając od roku szk. 1938/39 zamierza urządzać przedstawienia filmowe dla młodzieży szkolnej. Przedstawienia te powinny odpowiadać następującym warunkom:

1. Wyświetlanie filmów odbywać się będzie w salach szkolnych i za pomocą aparatów i filmów wąskotaśmowych (niepalnych).

2. Na wyświetlanie wspomnianych filmów uczęszczać będzie wyłącznie młodzież szkolna, przede wszystkim młodzież szkół powszechnych pod opieką nauczycieli.

3. Udział młodzieży w przedstawieniach filmowych będzie dobrowolny, przedstawienia zaś odbywać się będą w czasie nie kolidującym z zajęciami szkolnymi.

4. Celem pokrycia wydatków, związanych z organizacją przedstawień filmowych, Towarzystwo będzie mogło pobierać od młodzieży opłaty wstępu nie wyższe, jak 20 gr, przy czym pewien procent wstępów bezpłatnych przeznaczony będzie dla młodzieży niezamożnej oraz dla nauczycieli.

5. Filmy, przeznaczone do wyświetlania przed młodzieżą szkolną, będą dobierane przez osobną Komisję Towarzystwa zatwierdzoną przez Pana Ministra W. R. i O. P. Przy doborze filmów Towarzystwo kierować się będzie przystosowaniem ich do potrzeb programów nauczania i wychowania oraz do zainteresowań młodzieży.

6. W roku szk. 1938/39 Towarzystwo zamierza uruchomić 13 aparatów filmowych dźwiękowych i cztery z nich przeznaczyć dla Komitetu Okręgowego Warszawskiego, a po jednym dla Komitetów Okręgowych w Wilnie, Brześciu n/B., Równem, Lublinie, Krakowie, Lwowie, Poznaniu, Toruniu i Katowicach.

7. Opiekę nad poszczególnymi aparatami roztoczą Komitety Okręgowe, które ustalą trasę wędrówki aparatu po szkołach poszczególnych Okręgów. Opiekę i kontrolę nad poszczególnymi seansami wykonywać będą Koła Towarzystwa przy współudziale zainteresowanych kierownictw szkół.

8. Do obsługi każdego aparatu przydzielony będzie stały mechanik. Przewiduje się rocznie 9 miesięcy pracy kina szkolnego przez 20 dni w miesiącu, dziennie zaś 2 seanse.

9. Czysty zysk z imprezy kinematograficznej przeznaczony będzie na budowę szkół powszechnych i oddany zostanie do dyspozycji zainteresowanych Komitetów Okręgowych Towarzystwa.

10. Program każdego seansu trwać będzie ok. 2 godzin i w skład jego wchodzić będą:
   a) film naukowy (z dziedziny krajoznawstwa, przyrody, techniki),
   b) film trickowy (komedia, kreskówka),
   c) film wychowawczo-rozrywkowy (długometrażowy).

W związku z powyższym Ministerstwo zawiadamia, że wyraża zgodę na urządzenie przez Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych wymienionych przedstawień filmowych dla młodzieży szkolnej pod określonymi powyżej warunkami.

Równocześnie Ministerstwo prosi, by Kuratoria i podległe im władze szkolne użyczyły Towarzystwu jak najżyczliwszej opieki i poparcia w zakresie podjętej przez nie akcji filmowej.

Podsekretarz Stanu:
(—) Jerzy Ferek Błeszyński.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 22908/38

Toruń, dnia 2 sierpnia 1938 r.

W sprawie przedstawień filmowych dla młodzieży szkolnej, organizowanych przez Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu
do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

158. **Odpis.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr BP — 15277/38

Warszawa, dnia 25 lipca 1938 r.

W sprawie zezwolenia na zwiedzanie przez wycieczki polskie zagranicznych zakładów publicznych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że wycieczki polskie o charakterze naukowym lub zawodowym w czasie pobytu za granicą objawiają niejednokrotnie chęć zwiedzenia zakładów, które zwiedzać można jedynie na podstawie specjalnego zezwolenia wyjednanego u odpowiednich władz przez placówkę dyplomatyczną R. P. Wyjednanie takiego zezwolenia wymaga zazwyczaj upływu co najmniej kilku tygodni.

Wszelkie zatem wycieczki, które pragnęłyby w czasie pobytu za granicą zwiedzać zakłady lub instytucje publiczne, winny we własnym interesie już zawczasu starać się o potrzebne zezwolenie za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Dyrektor Biura Personalnego:
(—) W. Przybyłowicz.

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie
Państw. Szkoły Akademickie
Państwowe Wyższe Szkoły Budowy Maszyn i Elektr. w Warszawie i Poznaniu
Państw. Liceum Telekomunikacyjne w Warszawie
Państw. Konserwatoria Muzyczne w W-wie i Poznaniu
Państw. Instytut Sztuki Teatralnej w Warszawie.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 22501/38.

Toruń, dnia 28 lipca 1938 r.

Sprawa: **Zezwolenia na zwiedzanie przez wycieczki polskie zagranicznych zakładów publicznych.**

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu
powyższe podaję do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

159.

Ministerstwo Sprawiedliwości
L. II. St. 2100/38

Warszawa, dnia 4 lipca 1938 r.

W sprawie przeniesienia siedziby Wydziału Statystycznego.

Do
Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
w Warszawie.

Ministerstwo Sprawiedliwości podaje do wiadomości, iż siedziba Wydziału Statystycznego (rejestru skazanych) została przeniesiona do nowego lokalu przy **ul. Aleja na Skarpie Nr 8 od ulicy Frascati**, dokąd należy przesyłać wszystkie pisma z zakresu statystyki sądowej i rejestracji skazanych (zapytania o karalność, karty karne, zawiadomienia i t. p.).

Wobec powyższego Ministerstwo Sprawiedliwości prosi o wydanie polecenia podległym organom przesyłania korespondencji, skierowanej do Wydziału Statystycznego (rejestru skazanych) Ministerstwa Sprawiedliwości, bezpośrednio temuż Wydziałowi pod adresem ul. Aleja na Skarpie Nr 8 w Warszawie.

Dyrektor Departamentu:
(—) Kwiatkowski.

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 22315/38

Toruń, dnia 29 lipca 1938 r.

Adres Wydziału Statystycznego (rejestr skazanych) Ministerstwa Sprawiedliwości.

Do Inspektoratów Szkolnych w Okręgu.

Na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 lipca 1938 r. Nr BP — 15540/38 oraz nawiązując do okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr 123 z dnia 6 sierpnia 1934 r. (BP—17944/34) powyższe podaję do wiadomości i stosowania.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) Dr Antoni Ryniewicz

160.

W sprawie zaświadczeń udziału w strajku szkolnym w latach 1906 — 07.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 9 czerwca 1938 r. Nr 13594/38.

Do

Inspektoratów Szkolnych oraz Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół w Okręgu.

Przychylając się do prośby Zarządu Związku Uczestników Strajku Szkolnego na Pomorzu z lat 1906—07 w Grudziądzu z dnia 2 maja 1938 r., polecam Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół wydawać za zwrotem kosztów faktycznie poniesionych (papier, znaczki pocztowe — przesyłki) na podstawie akt znajdujących się w szkole (zapiski, kroniki i t. p.) zaświadczenia udziału w strajku szkolnym w latach 1906—07 wszystkim tym osobom, które o takie zaświadczenie zwrócą się z odpowiednią prośbą.

Z uwagi na to, że wymienione zaświadczenia mają stanowić równocześnie materiał do tworzenia historii o polskości Pomorza za czasów zaborczych, należy uwzględniać w nich również, jeśli to z posiadanych akt wynika, okoliczności obrazujące ówczesne stosunki społeczne czy polityczne danego środowiska.

Kurator Okręgu Szkolnego:
—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

161.

W sprawie organizacji zajęć popołudniowych w zakresie wychowania fizycznego.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 28 lipca 1938 r. Nr O — 18337/38.

Do

Dyrekcji liceów wszystkich typów oraz gimnazjów ogólnokształcących w Okręgu.

Z uwagi na dość dużą dowolność w organizowaniu popołudniowych zajęć młodzieży w zakresie wychowania fizycznego w bieżącym roku szkolnym oraz celem uniknięcie tego rodzaju faktów w roku szkolnym 1938/39, na podstawie okólnika Nr 30 Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 czerwca 1938 r. (II W — 4869/38) wyjaśniam, co następuje:

a) młodzież klas gimnazjalnych i licealnych nie może być pod żadnym pozorem łączona na zajęciach popołudniowych (gry i zabawy, przysposobienie sportowe) w jednolite grupy, a to ze względu na różny program i wielką rozpiętość wieku;

b) w IV klasach gimnazjów męskich jedna godzina gier i zabaw pozostawiona jest do dyspozycji komendanta hufca szkolnego p. w., druga zaś godzina pozostaje do dyspozycji nauczyciela ćwiczeń cielesnych jako godzina gier i zabaw na każdy oddział klasy IV (Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr 19 z dnia 8 kwietnia rb. Nr II S — 3231/38 — Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4 poz. 97 z 1938 r.);

c) organizowanie zespołów 90-osobowych na zajęciach popołudniowych w. f. nie może być regułą; zespół 90-osobowy jest jedynie dopuszczalny, jeżeli istnieją warunki racjonalnego zorganizowania tak licznej grupy (sale, boiska, pływalnie, sprzęt). Niemożliwością jest n. p. zorganizowanie pracy zespołu 90-osobowego na sali o wymiarach 100 m² lub pływalni 50 m², albo przy zaopatrzeniu szkoły w sprzęt na 30 osób;

d) młodzież dojeżdżająca, która ze względu na odległość nie bierze udziału w zajęciach popołudniowych, może być organizowana w zespoły odbywające ćwiczenia bezpośrednio po lekcjach, byleby nie w takim dniu, w którym już odbywały się ćwiczenia cielesne. Zespoły młodzieży dojeżdżającej powinny być jednak organizowane również z uwzględnieniem wyżej przytoczonych zasad.

Powyższe wskazania zechcą Dyrekcje uwzględnić przy organizacji roku szkolnego 1938/39.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

162.

Przechowywanie funduszów publicznych na rachunkach bieżących Inspektoratów Szkolnych.

Okólnik Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego z dnia 28 lipca 1938 r. Nr O — 21922/38.

Do

Inspektoratów Szkolnych w Okręgu.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, że na rachunkach bieżących Inspektoratów Szkolnych w Kasach Urzędów Skarbowych przechowywane są niekiedy sumy, nie związane z normalną działalnością Inspektoratów, n. p. fundusze zebrane drogą dobrowolnych składek na zaopatrzenie publ. szkół powszechnych w książki dla bibliotek szkolnych i t. p.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zarządzeniem z dnia 20 lipca 1938 r. Nr I R — 3838/38 wyjaśniło, że poza sumami, przelanymi przez Kuratorium, Inspektorat Szkolny może za pośrednictwem rachunku bieżącego przyjmować i na tym rachunku przechowywać tylko wpływy, wynikające z normalnej działalności Inspektoratu, a oparte na odpowiednich zarządzeniach władzy naczelnej (np. grzywny szkolne, opłaty na kursach wakacyjnych). Poza tym Inspektorat Szkolny może przyjmować od władz samorządowych subsydia na cele szkolnictwa powszechnego i oświaty pozaszkolnej.

Inspektorat Szkolny nie jest uprawniony do przechowywania na swym rachunku bieżącym funduszów, powstałych w wyniku jakiejkolwiek akcji społecznej. W żadnym zaś wypadku ani Inspektor Szkolny, ani ktokolwiek z personelu Inspektoratu nie może zajmować się zbieraniem składek pieniężnych na jakiekolwiek cele. Wszelką, popieraną przez Kuratorium akcję, mającą na celu pociągnięcie szerszych mas społeczeństwa do pewnych dobrowolnych świadczeń na cele oświatowe, należy oprzeć bądź to o już istniejące instytucje społeczne, bądź też o powołane ad hoc komitety, które winny zorganizować zbiórkę funduszów i troszczyć się o należytą ich lokatę.

W związku z powyższym zabraniam Inspektoratom Szkolnym przechowywania na rachunkach bieżących funduszów społecznych, powstałych w wyniku jakiejkolwiek akcji społecznej.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

163.

Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego ogłasza niniejszym konkurs na następujące stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych:

1) kierownika szkoły III stopnia Nr 7 w Gdyni,
2) kierownika szkoły III stopnia Nr 8 w Gdyni,
3) kierownika szkoły III stopnia Nr 13 w Gdyni,
4) kierownika szkoły III stopnia Nr 2 w Rypinie.

Podania należycie udokumentowane należy przedkładać Kuratorium w drodze służbowej, w ciągu 4 tygodni od dnia ukazania się niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.
(Nr BP — 13573/38 i BP — 14062/38).

164.

Komunikat w sprawie wydawnictwa „Encyklopedia Farmaceutyczna".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego decyzją z dnia 4 kwietnia 1938 r. Nr II Pr — 15998/37 zaleciło wydawnictwo p. t. „Encyklopedia Farmaceutyczna" do bibliotek nauczycielskich.

Zamówienia należy przesyłać bezpośrednio pod adresem Administracji Wydawnictwa w Poznaniu, ul. Babińskiego 3. (Nr O — 16759/38).

165.

Ruch służbowy.

Pan Minister W. R. i O. P. mianował p. inż. **Tadeusza Starzyńskiego,** kierownika Publicznej Szkoły Przysposobienia Rolniczego z dniem 1-go czerwca 1938 r. do odwołania **wizytatorem szkół** w Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu. (BP — 8253/38).

Mianowania.
(Decyzje Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego)

L. p. Nazwisko i imię	Mianowani na stanowisko	z dniem
1. Charuba Tedeusz	nauczyciela Państw. Gimn. Ziemi Kujawskiej we Włocławku	1. VII. 1938
2. Długołęcki Aleksander	kierownika publicznej szkoły powsz. II stopnia w Okalewie pow. rypińskiego	1. VII. 1938
3. Grabarczyk Władysław	nauczyciela Państw. Gimnzjum Klasycznego w Chojnicach	1. VIII. 1938
4. Gawin Władysław	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Pogórzu, pow. morskiego	1. VIII. 1938
5. Grzywacz Leon	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia III w Sypnie, wie, pow. sępoleńskiego	1. VIII. 1938
6. Grzebień Damazy	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Gotelpiu, pow. chojnickiego	1. VIII. 1938
7. Gliszczyński Michał	kierownika publicznej szkoły powsz. sotpnia III nr 1 w Chojnicach	1. VIII. 1938
8. Günther Augustyn	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia III w Gościcinie, pow. morskiego	1. VIII. 1938
9. Gliński Alojzy	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Bolszewie, pow. morskiego	1. VIII. 1938
10. Hinz Franciszek	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Brzeźnie, pow. chojnickiego	1. VIII. 1938
11. Kuich Franciszek	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Wielowiczu, pow. sępoleńskiego	1. VIII. 1938
12. Kowalski Leopold	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Lubiewie, pow. tucholskiego	1. VIII. 1938
13. Kowalski Franciszek	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia III w Wejherowie	1. VIII. 1938
14. Meyer Leon	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Iwcu, powiatu tucholskiego	1. VIII. 1938
15. S. Marciniakowa Gertruda	kierowniczki publicznej szkoły powsz. stopnia III w Grabiu, pow. toruńskiego	1. VIII. 1938
16. Ostrowski Dionizy	kierownika publicznej szkoły powsz. II stopnia w Krokowej, pow. morskiego	1. VIII. 1938

L. p.	Nazwisko i imię	Mianowani na stanowisko	z dniem
17.	Poćwiardowski Feliks	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Chwaszczynie, pow. morskiego	1. VIII. 1938
18.	Pokojski Wacław	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Wielu, pow. chojnickiego	1. VIII. 1938
19.	Porzyńska Pelagia	kierowniczki publicznej szkoły powsz. stopnia III nr 3 w Chojnicach	1. VIII. 1938
20.	Redlarski Bolesław	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia III w Swornegaciach, pow. chojnickiego	1. VIII. 1938
21.	Szablewska Franciszka	kierowniczki publicznej szkoły powsz. nr 2 (żeńskiej) w Chojnicach	1. VIII. 1938
22.	Tessa Wacław	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Łebniewieś, pow. morskiego	1. VIII. 1938
23.	Wielewski Marceli	nauczyciela Państw. Gimnazjum w Brodnicy	1. VII. 1938
24.	Woelk Franciszek	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia III w Bysławiu, pow. tucholskiego	1. VIII. 1938
25.	Wielewicki Bernard	kierownika publicznej szkoły powsz. stopnia II w Kłodawie, pow. chojnickiego	1. VIII. 1938
26.	Zabierzańska Magdalena	nauczycielki Państw. Liceum Pedagogicznego w Inowrocławiu	1. VIII. 1938

Przeniesienia.

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni		
			skąd	dokąd	z dniem
1.	Adamczykowa Maria	naucz.	publ. szk. powsz. I st. w Żarnówce, pow. wołkowyski	p. s. p. III st. w Kłotnie, gm. Baruchowo, pow. włocławski	1. IX. 38
2.	Biłousowa Helena	"	p. s. p. w Kościelcu, pow. Inowrocław	p. s. p. III st. w Radziejowie, pow. Nieszawa	1. IX. 38
3.	Borucka Maria	"	p. s. p. w Wiśniewie, pow. Ostrów-Maz.	p. s. p. III st. w Służewie, pow. Nieszawa	1. IX. 38
4.	Bródka Andrzej	"	p. s. p. III st. w Oleszycach, pow. Lubaczów	p. s. p. żeńsk. III st. w Wąbrzeźnie	1. VIII. 38
5.	Bruska Zofia	"	p. s. p. w Ludwipolu, pow. Kostopolski	p. s. p. II st. w Famianowie, pow. wyrzyski	1. IX. 38

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem
6.	Brzezińska Jadwiga	nauczyciel (ka)	p. s. p. nr 3 w Chojnicach	p. s. p. III st. im. Marii Konopnickiej w Grudziądzu	1. IX. 38
7.	Budzyńska Bronisława		p. s. p. I st. w Godzimierzu, pow. szubiński	p. s. p. III st. w Łachycie, gm. Narutowo, pow. lipnowski	1. IX. 38
8.	Czabanowska Eugenia		Państw. Gimn. Hum. Żeńsk. w Tczewie	Państw. Gim. Koed. w Tucholi	1. IX. 38
9.	Dr Czabanowski Marian		Państw. Gimn. Męskie w Chojnicach	Państw. Gim. Koed. w Tucholi	1. IX. 38
10.	Dahlke Łucja		p. s. p. w Mroczenku, powiat lubawski	p. s. p. we Wrzosach, pow. toruński	1. IX. 38
11.	Denisiuk Luwik		Państw. Semin. Naucz. Męsk. w Bydgoszczy	Państw. Gimn. im. Marszałka Śmigłego-Rydza w Bydgoszczy	1. IX. 38
12.	Dolecki Alojzy		p. s. p. III st. w Kobryniu	p. s. p. III st. w Gdyni	1. IX. 38
13.	Dorsch Paweł		p. s. p. w Borkach, pow. kosowski	p. s. p. I st. w Lutówku, pow. sępoleńskiego	1. IX. 38
14.	Durysowa Wieńczysława		p. s. p. w Dąbrowicach, pow. kutnowski	p. s. p. III st. w Fabiankach. pow. lipnowski	1. VIII. 38
15.	Dziasek Sylwester		Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	Filia Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	1. IX. 38
16.	Frydrych Władysław		Państw. Semin. Naucz. Męsk. w Bydgoszczy	Państw. Gimn. im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Bydgoszczy	1. IX. 38
17.	Głowacka Józefa		Państw. Gimn. Koed. w Tucholi	Państw. Gimn. im. Bolesława Krzywoustego w Nakle, pow. wyrzyskiego	1. IX. 38
18.	Gromaszewska Wanda		Państw. Gimn. Klas. Męsk. w Tczewie	Państw. Gimn. im. Marsz. E. Śmigłego-Rydza w Bydgoszczy	1. IX. 38
19.	Hadrysiówna Elżbieta		Państw. Gimn. Koed. w Tucholi	Państw. Gimn. Żeńsk. im. Kr. Jadwigi w Toruniu	1. IX. 38
20.	Halagiera Czesław		Państw. Gimn. im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Filia Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	1. IX. 38
21.	Hubalowa Anna		p. s. p. I st. w Przyjaźni, pow. kartuski	p. s. p. II st. w Popiołach, pow. toruński	1. VIII. 38
22.	Jankowska Anna		p. s. p. II st. w Kalenkowiczach, pow. brzeski	p. s. p. II st. w Smolniku, gm. Dobiegniewo, pow. włocławsk.	1. IX. 38
23.	Jeszke Zofia		p. s. p. w Kamieniu, pow. gostyniński	p. s. p. III st. w Kanibrodzie, pow. włocławski	1. IX. 38

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem
24.	Kaliska Irena	nauczyciel (ka)	p. s. p. w Sobączu, pow. kościerski	p. s. p. III st. w Zadusznikach, pow. lipnowski	1. IX. 38
25.	Kamiński Feliks		Państw. Gimn. im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie	Państw. Gimn. im. Bol. Krzywoustego w Nakle, pow. wyrzyski	1. IX. 38
26.	Kaniecki Stanisław		p. s. p. nr 9 w Gdyni	p. s. p. III st. nr 2 w Lipnie	1. IX. 38
27.	Karwatówna Łucja		p. s. p. w Krzyżu, pow. chojnicki	p. s. p. II st. w Świątnikach, pow. nieszawski	1. IX. 38
28.	Kasprzakowa Romana		p. s. p. II st. w Popiołach, powiat toruński	p. s. p. I st. w Przyjaźni, pow. kartuski	1. VIII. 38
29.	Kąkol Leon		p. s. p. w Grzybnie, pow. kartuski	p. s. p. III st. nr 9 w Gdyni	1. IX. 38
30.	Klima Franciszek		Państw. Gimn. Męsk. w Chojnicach	Państw. Pedagog. w Toruniu	1. IX. 38
31.	Klinger Jan		p. s. p. III st. w Karsinie, pow. chojnickiego	p. s. p. w Wilkowie, pow. sępoleński	1. VIII. 38
32.	Kochański Wacław		p. s. p. w Wejherowie, p. o. instr. o. p. w Bydgoszczy	p. s. p. III st. nr 1 w Bydgoszczy	1. IX. 38
33.	Krzywiński Zygmunt		Państw. Gimn. Męsk. w Chojnicach	Filia Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	1. IX. 38
34.	Krzywkowski Cyprian		Państw. Gimn. Ziemi Kujawskiej we Włocławku	Państw. Gimn. im. M. Konopnickiej we Włocławku	1. IX. 38
35.	Kucharuk Jan		p. s. p. męsk. w Brodnicy	p. s. p. III st. nr 6 w Gdyni	1. IX. 38
36.	Kunz Władysław		p. s. p. w Lipówcu, pow. lubawski	p. s. p. I st. w Zawdzkiej Woli	1. IX. 38
37.	Kwiatkowski Mieczysław		Państw. Gimn. im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu	Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	1. IX. 38
38.	Latzke Paweł		p. s. p. nr 21 w Wilnie	p. s. p. w Lisnówku, pow. grudziądzkiego	1. IX. 38
39.	Lemanowska Halina		p. s. p. w Celbowie, pow. morskiego	p. s. p. w Łąkorzu, pow. lubawskiego	1. VIII. 38
40.	Lemanowski Stanisław		p. s. p. w Celbowie, pow. morskiego	p. s. p. w Łąkorzu, pow. lubawskiego	1. VIII. 38
41.	Lipowiczowa Anna		p. s. p. w Mochlu, pow. bydgoskiego	p. s. p. w Iwcu, pow. tucholskiego	1. IX. 38

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni		
			skąd	dokąd	z dniem
42.	Łazarewiczówna Józefa	nauczyciel(ka)	p. s. p. w Trembowli	p. s. p. nr 2 im. Kr. Jadwigi w Grudziądzu	1. VIII. 38
43.	Lubicz Majewski Tadeusz		p. s. p. w Szczepankowie, pow. lubawskiego	p. s. p. nr 1 w Tczewie	1. VIII. 38
44.	Mańkowski Franciszek		p. s. p. w Łabędziu, pow. wąbrzeskiego	p. s. p. w Łowiczku, gm. Bądkowo, pow. nieszawskiego	1. IX. 38
45.	Marciniakowa Janina		p. s. p. w Zadusznikach, pow. lipnowskiego	p. s. p. nr 16 w Gdyni	1. IX. 38
46.	Maron Józef		p. s. p. w Iwcu, pow. tucholskiego	p. s. p. w Mochlu, pow. bydgoskiego	1. IX. 38
47.	Merdasińska Wanda		p. s. p. nr 2 w Tczewie	szk. ćwicz. przy Państw. Pedagogium w Toruniu	1. IX. 38
48.	Michalewski Wiktor		Państw. Gimn. im. H. Sienkiewicza w Wilejce	Państw. Gimn. Humanist. Ż. w Tczewie	1. IX. 38
49.	Miszewska Łucja		p. s. p. w Ogorzelinach, pow. chojnickiego	p. s. p. w Płociczu, pow. sępoleńskiego	1. VIII. 38
50.	Moroń Zbigniew		Państw. Gimn. im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Dzisnie	Państw. Gimn. im. Kr. Jana Sobieskiego w Wejherowie	1. IX. 38
51.	Myśliwcowa Maria		p. s. p. w Czyczkowach, pow. chojnickiego	p. s. p. nr 9 w Gdyni	1. IX. 38
52.	Müller Aleksy		p. s. p. w Wólce Telechańskiej pow. kosowskiego	p. s. p. w Rywałdzie Królewskim, pow. grudziądzkiego	1. IX. 38
53.	Napirski Stefan		p. s. p. w Kierwałdzie, pow. tczewskiego	p. s. p. w Brzoziu, pow. tucholskiego	1. VIII. 38
54.	Marczak Władysław		p. s. p. w Sierakowskiej Hucie, pow. kartuskiego	p. s. p. nr 6 w Gdyni	1. IX. 38
55.	Mansfeldówna Hildegarda		p. s. p. nr 5 w Grudziądzu	p. s. p. nr 12 w Gdyni	1. IX. 38
56.	Nosal Józef		Państw. Gimn. im. M. Konopnickiej we Włocławku	Państw. Gimn. Ziemi Kuj. we Włocławku	1. IX. 38
57.	Nowaczyk Stanisław		szk. ćwicz. przy b. seminarium naucz. w Tucholi	szk. ćwicz. przy Państw. Pedagogium w Toruniu	1. IX. 38
58.	Nowak Leon		p. s. p. w Brzoziu, pow. tucholskiego	p. s. p. w Kierwałdzie, pow. tczewskiego	1. VIII. 38
59.	Orłówna Józefa		p. s. p. nr 1 w Aleksandrowie Kujawskim, pow. nieszawskiego	p. s. p. im. Panny Marii nr 2 w Inowrocławiu	1. VIII. 38

L. p. Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem
60. Pieczonkówna Olga	nauczyciel (ka)	p. s. p. w Lipnie	p. s. p. nr 9 w Gdyni	1. IX. 38
61. Pony Jadwiga Wanda		p. s. p. nr 9 w Inowrocławiu Mątwach	p. s. p. w Chraponi, gm. Skrwilno, pow. rypińskiego	1. IX. 38
62. Radomski Marceli		p. s. p. w Lidzbarku, pow. działdowski	p. s. p. nr 16 w Gdyni	1. IX. 38
63. Różycki Jan		Państw. Gimn. im. Ks. Biskupa Wł. Bandurskiego w Nowym Mieście Lubawskim	Państw. Gimn. Koedukac. w Wąbrzeźnie	1. IX. 38
64. Rudawski Edward		p. s. p. w Starej Rawie, pow. skierniewicki	p. s. p. im. Jana Kasprowicza we Włocławku	1. IX. 38
65. Rumianowska Apolonia		p. s. p. nr 1 w Świeciu	p. s. p. nr 1 w Lipnie	1. VIII. 38
66. Rumianowski Henryk		p. s. p. nr 1 w Świeciu	p. s. p. nr 1 w Lipnie	1. VIII. 38
67. Rudysz Antoni		Państw. Gimn. im. Ks. Biskupa Wł. Bandurskiego w Nowym Mieście Lubawskim	Państw. Gimn. Koedukacyjne w Wąbrzeźnie	1. IX. 38
68. Rzeski Maksymilian		p. s. p. w Lisnówku, pow. grudziądzki	p. s. p. im. Marii Panny w Inowrocławiu	1. IX. 38
69. Rzepniewska Maria		p. s. p. w Skoczkowie, pow. sierpeckiego	p. s. p. w Brodnicy	1. IX. 38
70. Schaubowa Władysława		p. s. p. w Żorniskach, pow. Gródek Jagielloński	p. s .p. w Mrzezinie, pow. morskiego	1. IX. 38
71. Skorupianka Elżbieta		p. s. p. im. Marii Konopnickiej	p. s. p. nr 3 w Chojnicach	1. IX. 38
72. Sławirska Maria		Państw. Gimn. Koed. w Działdowie	Państw. Gimn. Kodeukacyjne w Wąbrzeźnie	1. IX. 38
73. Sobieray Jacek		Państw. Gimn. im. Kr. J. Sobieskiego w Grudziądzu	Państw. Gimn. im. Bol. Chrobrego w Grudziądzu	1. IX. 38
74. Soborkowa Aniela		p. s. p. nr 18 w Łodzi	p. s. p. im. Żwirki i Wigury w Bydgoszczy	1. VIII. 38
75. Stankowska Anna		p. s. p. w Wyszocinie, pow. morskiego	p. s. p. w Donimierzu, pow. morskiego	1. IX. 38
76. Stasiuk Eugeniusz		p. s. p. w Drzewcu, pow. nieszawskiego	p. s. p. nr 15 w Gdyni	1. IX. 38
77. Stopniewicz Marian		Państw. Gimn. m: w Chojnicach	Państw. Gimn. im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu	1. IX. 38

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem
78.	Stroińska Joanna	nauczyciel(ka)	Państw. Gimn. z niem. jęz. nauczania w Toruniu	Państw. Gimn. Ż. im. Kr. Jadwigi w Toruniu	1. IX. 38
79.	Stuglik Józef		p. s. p. w Młyńcu, pow. lipnowskiego	p. s. p. w Czarnem, gm. Baruchowo, pow. włocławskiego	1. IX. 38
80.	Szulc Józef		p. s. p. w Wilkowie, pow. sępoleńskiego	p. s. p. w Karsinie, pow. chojnickiego	1. VIII. 38
81.	Szczurkiewiczówna Łucja		Państw. Gimn. Ż. im. Kr. Jadwigi w Toruniu	Filia Państw. Gimn. im. M. Kopernika w Toruniu	1. IX. 38
82.	Szelestowska Zofia		p. s. p. w Praszce, pow. wieluńskiego	p. s. p. nr 1 w Gdyni	1. IX. 38
83.	Szmydówna Aleksandra		p. s. p. nr 1 w Lipnie	p. s. p. nr 1 w Świeciu	1. VIII. 38
84.	Szufowa Stanisława		p. s. p. w Borku, pow. gostyńskiego	p. s. p. nr 12 w Gdyni	1. IX. 38
85.	Sulek Wojciech		p. s. p. w Leśnie, pow. kartuskiego	p. s. p. w Kleczówce, pow. rypińskiego	1. IX. 38
86.	Ścieżyńska Zofia		Państw. Gimn. Ż. w Chełmnie	Państw. Gimn. im. Kr. J. Sobieskiego w Wejherowie	1. IX. 38
87.	Trelińska Maria		p. s. p. nr 1 w Lipnie	p. s. p. nr 1 w Świeciu	1. VIII. 38
88.	Trzebuchowska Wanda		p. s. p. w Narzymiu, pow. działdowskiego	p. s. p. męska w Wąbrzeźnie	1. IX. 38
89.	Turek Edward		Państw. Gimn. im. J. Wybickiego w Kościerzynie	Państw. Gimn. im. Bol. Chrobrego w Grudziądzu	1. IX. 38
90.	Walkuszówna Łucja		p. s. p. w Barłominie, pow. morski	p. s. p. w Mściszewicach, pow. kartuskiego	1. IX. 38
91.	Warczak Alfons		szk. ćwicz. przy b. Państw. Semin. Naucz. w Tucholi	szk. ćwicz. przy Państw. Pedagogium w Toruniu	1. IX. 38
92.	Wasągowa Monika		p. s. p. w Łąkorzu, pow. lubawskiego	p. s. p. w Celbowie, pow. morskiego	1. VIII. 38
93.	Wasąg Stanisław		p. s. p. w Łąkorzu, pow. lubawskiego	p. s. p. w Celbowie, pow. morskiego	1. VIII. 38
94.	Wasilewska Irena		Państw. Gimn. Koed. w Wąbrzeźnie	Państw. Gimn. im. J. Kasprowicza w Inowrocławiu	1. IX. 38
95.	Wielewski Marceli		Państw. Gimn. m. w Brodnicy	Państw. Gimn. im. J. Wybickiego w Kościerzynie	1. IX. 38

L. p.	Nazwisko i imię	Charakter służbowy	Przeniesieni skąd	dokąd	z dniem
96.	Weberówna Józefa	nauczyciel (ka)	p. s. p. w Płociczu, pow. sępoleńskiego	p. s. p. w Ogorzelinach, pow. chojnickiego	1. VIII. 38
97.	Wejwodówna Kazimiera		p. s. p. nr 2 im. Panny Marii Inowrocław	p. s. p. nr 1 w Aleksandrowie Kujawskim, pow. nieszawsk.	1. VIII. 38
98.	Wojtulewicz Bolesław		Państw. Sem. Ochroniarskie w Poznaniu	Państw. Liceum Pedagogiczne w Bydgoszczy	1. IX. 38
99.	Wódecki Jan		p. s. p. w Bereźcach, pow. krzemienieckiego	p. s. p. w Wałdowie Królewskim, pow. chełmińskiego	1. IX. 38
100.	Wysocki Jan		p. s. p. w Krotoszynach, pow. lubawskiego	p. s. p. w Rudniku, pow. grudziądzkiego	1. IX. 38
101.	Żuralski Edmund		p. s. p. w Zawdzkiej Woli, pow. grudziądzkiego	p. s. p. w Lipówcu, pow. lubawskiego	1. IX. 38
102.	Żurek Franciszek		Państw. Sem. Naucz. m. w Bydgoszczy	Państw. Liceum Pedagogiczne w Inowrocławiu	1. IX. 38

Przeniesienia w stan spoczynku.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego przeniósł w stan spoczynku:

1) p. Ballhausa Ignacego, naucz. publ. szk. powszechnej w Inowrocławiu z dniem 31 sierpnia 1938 r.,
2) p. Burczyka Benignusa, naucz. Państw. Gimnazjum w Wejherowie z dniem 20 lipca 1938 roku,
3) p. Kurjańską Walerię, naucz. publ. szk. powszechnej w Chełmży z dniem 31 sierpnia 1938 roku,
4) p. prof. dra Pietrowicza Sylwestra, naucz. Państw. Gimn. w Kościerzynie z dniem 31-go sierpnia 1938 r.,
5) p. Tyszkowskiego Wilhelma, naucz. Państw. Gimn. w Wejherowie z dniem 31 sierpnia 1938 r.

Zwolnienia ze służby.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego zwolnił z państwowej służby nauczycielskiej z dniem 31 lipca 1938 r. p. Sikorską Marię, nauczycielkę publ. szkoły powsz. w stanie pozasłużbowym w Wielbrandowie.

166.

Sprostowanie.

W numerze 6 Dziennika Urzędowego Kuratorium O. S. Pom. z 1938 r. pod poz. 123 punkty 11, 16 i 19 należy sprostować następująco:

pkt 11 ust. 2 „Nieszawa — Mgr Mazur Józef, p. o. podinsp.",

pkt 16 ust. 2 „Świecie n. W. — Mgr Ciuryś Józef, p. o. podinsp.",

pkt 19 ust. 2 „Toruń — Strzelecki Kornel, podinsp.".

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

167.

PO ZLOCIE.

Pokłosie prasowe.

Gazeta Polska z dn. 21 czerwca 1938 r., artykuł p. t. „Gryf w służbie Orła Białego".

Po południu odbyło się ślubowanie młodzieży szkół powszechnych, przybyłej ze wszystkich stron Ziemi Pomorskiej do Torunia w liczbie około 20 tys. Celem zamanifestowania uczuć młodzieży dla Armii zainscenizowane zostało w ramach zlotu na specjalnie przygotowanym na błoniach nadwiślańskich wielkim placu rewii symboliczne widowisko historyczno-regionalne

p. t. „Gryf w służbie Orła Białego“. Naturalne trybuny na obwałowaniach, otaczających plac, wypełniły kilkudziesięcio-tysięczne tłumy mieszkańców i gości.

O godz. 17.15 przybył Marszałek Śmigły-Rydz, witany entuzjastycznie przez zgromadzone tłumy i młodzież. Marszałek zajął miejsce w towarzystwie ministra gen. Kasprzyckiego, wojewody Raczkiewicza, prezydenta miasta Raszei oraz kuratora okręgu szkolnego pomorskiego dr Ryniewicza.

Na olbrzymim placu, na którym wyznaczono mapę Wielkiego Pomorza a na niej miasta pomorskie, rozwinął się przed Naczelnym Wodzem, w pierwszej części widowiska, wspaniały korowód młodzieży szkolnej z całego Pomorza, w którym w sposób obrazowy przedstawiono pracę młodzieży szkolnej. Gdy czoło pochodu przybyło przed trybunę Marszałka, ustawiono po obu stronach trybuny Orła Białego i Gryfa Pomorskiego. Przed trybunę wystąpił 10-letni chłopiec, który, w wzruszających słowach, powitał imieniem młodzieży szkolnej Naczelnego Wodza.

W pochodzie zobrazowano prace młodzieży szkolnej. Zwróciły m. in. uwagę inscenizacje z „Pana Tadeusza“ z polonezem odtańczonym w strojach staropolskich przez młodzież szkolną. Poszczególne przedmioty nauczania, jak historia w szeregu obrazów, ilustrujących dzieje Polski, przyroda, dalej matematyka, żywa tabliczka mnożenia, ćwiczenia cielesne, zajęcia praktyczne i t. p. — odtworzono w sposób żywy i niezwykle barwny.

Z kolei zobrazowano działalność organizacji uczniowskich z LOPP i LMK na czele.

W następnej części widowiska młodzież miast pomorskich przedstawiła w kilkunastu pomysłowo zainscenizowanych obrazach historycznych dzieje Pomorza z czasów zamierzchłych aż do chwili obecnej. Wspaniałe widowisko zakończył pochód regionalnych grup młodzieży pomorskiej, kaszubów, kociewiaków, borowiaków, dobrzyniaków, pałuków, lubowiaków, chełmniaków i krainiaków. Najpiękniejszym momentem była chwila, gdy dzieci szkół bydgoskich, które z groszowych składek zakupiły sto szabel dla bydgoskiego pułku kawalerii, złożyły o tym Marszałkowi meldunek, niosąc zakupione szable. Marszałek Śmigły-Rydz przyjął meldunek dzieci bydgoskich, dziękując im za ich ofiarność. Następne grupy składały hołd i dary Marszałkowi, m. in. krainiacy wręczyli zawiadomienie o ofiarowaniu na FON wagonu siana.

Na specjalnym podwyższeniu grupy, ubrane w regionalne stroje swych ziem, wykonały liczne tańce, wzbudzając zachwyt publiczności. Młodzież po przejściu przed trybuną Marszałka stawała kolejno obok swych gniazd, uwidocznionych na mapie Pomorza.

Na zakończenie złożyła ślubowanie wierności młodzieży pomorskiej dla Naczelnego Wodza młodzież szkolna z Gdyni, kończąc ślubowanie następującymi słowami: „Twierdzą nam będzie każdy próg“, na co zebrane tłumy odpowiedziały: „Tak nam dopomóż Bóg“. W tym momencie w punktach miast na mapie Wielkiego Pomorza zapłonęły znicze, orkiestra odegrała hymn narodowy, po czym zebrane tłumy wraz z młodzieżą odśpiewały wspólnie pieśń wieczorną „Wszystkie nasze dzienne sprawy“.

Następnie do młodzieży pomorskiej przemówił Marszałek Śmigły-Rydz.

Kurier Poranny z dn. 21 czerwca 1938 r. artykuł p. t. „Klucz do serca Naczelnego Wodza zdobyła dzież pomorska“.

Pierwszy dzień wielkich manifestacji w Toruniu, w których wziął udział Marszałek Śmigły-Rydz, zakończył się zlotem 6 tysięcy młodzieży z całego Pomorza.

Ta druga część uroczystości była pięknym uzupełnieniem tego, co odbyło się przed południem.

O ile bowiem pierwsza część stała pod znakiem lotnictwa, to druga część była wspaniałą, istotnie nieporównaną manifestacją młodzieży z całego Pomorza.

Do Torunia zjechało się na dzień dzisiejszy tysiące młodzieży, aby w czasie wieczornego apelu i wielkiej rewii — pokazu oddać hołd Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi.

Trzeba stwierdzić, że pokaz i rewia dzieci szkół powszechnych wypadły w sposób imponujący. Tysiące dzieci ubranych bądź w stroje historyczne, bądź regionalne, defilowało w ciągu trzech godzin przed trybunami, budząc podziw i entuzjazm publiczności.

W czasie defilady, która odbywała się przed trybuną Marszałka Śmigłego-Rydza, było kilka momentów niesłychanie wzruszających.

Jednym z nich to przemówienie dzieci gdańskich, które przyrzekły, że zawsze stać będą przy wierze i mowie swoich ojców. Jako dar dzieci gdańskie złożyły na ręce Marszałka Śmigłego-Rydza 1000 złotych na F. O. N.

Drugim takim momentem była defilada 50 harcerzy i harcerek z Bydgoszczy. Z szablami wyciągniętymi ku górze przedefilowali przed Marszałkiem. Te szable to dar młodzieży szkół powszechnych w Bydgoszczy dla wojska.

Wreszcie trzecią podniosłą chwilą była krótka przemowa delegata młodzieży z Wyrzyska, który powiedział, iż głównym bogactwem ich ziemi są łąki — wobec tego w ofierze dla armii przywieźli wagon siana.

Ślubowaniem, które się odbyło w godzinach wieczornych przy gasnącym słońcu, przy udziale tysięcy młodzieży i tłumów publiczności, ślubowaniem miłości i wierności Ojczyźnie, zakończyła się druga część dzisiejszych uroczystości.

Słowo Pomorskie z dn. 21 czerwca 1938 r., artykuł p. t. „Gdyf w służbie Orła Białego“. Imponujące widowisko młodzieży szkół powszechnych na placu rewii.

W ramach wielkich uroczystości na cześć armii odbyło się w dniu wczorajszym na placu rewii nad Wisłą wielkie symboliczne widowisko historyczno-regionalne.

Na długo przed rozpoczęciem obszerne trybuny zapełniły się dziesiątkami tysięcy widzów.

Krótko po godzinie 17-ej przybył na plac rewii Naczelny Wódz.

Widowisko rozpoczął powitaniem Naczelnego Wodza uczeń toruńskiej szkoły powszechnej nr 5, Józef Jeziorski, po czym przeszedł barwny korowód, który zobrazował symbolicznie pracę przedszkoli.

W części drugiej nastąpiło zobrazowanie pracy młodzieży szkół powszechnych w dziedzinie nauczania.

Przed oczami widzów przesunęły się symboliczne obrazy poszczególnych przedmiotów. Ujrzeliśmy język polski, przy czym „Pana Tadeusza“ wyobrażono barwnym polonezem w strojach współczesnych. Dalej historię przedstawiono scenami z dziejów mitycznych Polski, Konstytucji 3 Maja, wreszcie epizodu z wojny polsko-bolszewickiej w 1920 roku, a mali uczniowie-aktorzy odtworzyli fragment walk i śmierci ks. Skorupki.

Inne przedmioty przedstawiono symbolicznie w nadzwyczaj pomysłowy sposób. Wśród symbolów organizacyj młodzieżowych należy podkreślić fragment, ilustrujący pracę młodzieży dla armii, zrzeszonej w kołach Polskiego Białego Krzyża.

Kulminacyjnym momentem widowiska był hołd grup regionalnych młodzieży Wielkiego Pomorza, spośród których kilka Naczelnemu Wodzowi składały dary. Toruń wręczył Marszałkowi Rydzowi-Śmigłemu klucz i tradycyjny piernik. Kruszwicę symbolizował Piast, Pelplin cystersi, którzy na barkach dźwigali model katedry, dzieci z Nowego Miasta Lubawskiego przedstawiły scenę gdy do króla Władysława Jagiełły przybyli przed bitwą grunwaldzką posłowie krzyżaccy, wręczając mu miecze, a wreszcie Grudziądz dał scenę z dziejów Związku Jaszczurczego, który podjął walkę z Zakonem Krzyżackim i uwolnił Pomorze spod znienawidzonego jarzma.

Wzruszający był moment, gdy przed trybuną zjawiła się młodzież szkół bydgoskich, która na ręce Naczelnego Wodza złożyła 100 szabel, a dzieci gdańskie 1000 zł na FON.

Wreszcie w ostatniej części przedstawiono zbratanie i zjednoczenie ziem i miast Wielkiego Pomorza.

Znowu barwne korowody ukazały się na placu rewii. Widzieliśmy rybaków, Kaszubów, którzy odtańczyli oryginalnego „szewca“, Kociewiaków, Borowiaków, Pałuczan, Lubowiaków, a Krainiacy z Wyrzyska wręczyli Marsz. Rydzowi-Śmigłemu przekaz na wagon siana dla armii. Całość zakończyła młodzież z Gdyni, demonstrując piękny model kontrtorpedowca ORP „Grom“.

Po zapaleniu znicza przemówił do młodzieży Wódz Naczelny.

Po odśpiewaniu pieśni „Wszystkie nasze dzienne sprawy“ Naczelny Wódz wśród manifestacyjnych okrzyków na Jego i armii narodowej cześć przejechał na około placu rewii.

Należy zaznaczyć, że całość wypadła imponująco, reżyseria była wzorowa, a na szczególne uznanie zasługuje również chór chłopięcy ze szkoły nr 5 pod dyr. St. Nowakowskiego. I to jeszcze pragniemy podkreślić, że całość pod względem organizacyjnym była wzorowa.

Kurier Bydgoski, z dn. 21 czerwca 1938 r., artykuł p. t. „Przecudne widowisko młodzieży pomorskiej“.

„Najwspanialszą, nie dającą się w ogóle odtworzyć piórem częścią programu było przepotężne widowisko, w którym wzięło udział 20.000 młodzieży szkół powszechnych ze wszystkich zakątków Wielkiego Pomorza. Widowisku temu poświęcimy osobny reportaż. Bez obawy narażenia się na zarzut przesady twierdzić można, że tak cudnego widowiska nikt dotąd w Polsce nie zorganizował. Trybuny, wykonane w obwałowaniu, otaczającym plac nad Wisłą, zapełniły kilkudziesięcio-tysięczne tłumy.

O godz. 17.15 przybył Marsz. Śmigły-Rydz, witany enutzjastycznie przez zgromadzone tłumy i młodzież. Pan Marszałek zajął miejsce w towarzystwie min. Kasprzyckiego, woj. Raczkiewicza, prezydenta miasta Raszei oraz kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego dr Ryniewicza na specjalnej trybunie, zbudowanej w postaci dziobu łodzi.

Na olbrzymim placu, na którym wyznaczono mapę Wielkiego Pomorza, a na niej punkty miast pomorskich, rozwinął się przed panem Marszałkiem w pierwszej części widowiska ów gigantyczny korowód młodzieży szkolnej z całego Pomorza, który w sposób obrazowy przedstawił prace młodzieży szkolnej. Gdy czoło pochodu przybyło przed trybunę Pana Marszałka, ustawiono po obu stronach trybuny Orła Białego i Gryfa pomorskiego. Przed trybunę wystąpił 10-letni chłopiec, który we wzruszających słowach powitał imieniem młodzieży Naczelnego Wodza. W pochodzie, który był niezwykle barwnym obrazem prac młodzieży szkolnej, zwracały m. in. uwagę inscenizacje z „Pana Tadeusza“ z przepięknie odtańczonym polonezem w strojach staropolskich przez młodzież szkolną z Włocławka. Poszczególne przedmioty nauki, jak historię w szeregu obrazach, ilustrujących dzieje Polski, przyrodę, matematykę w postaci

żywej tabliczki mnożenia, ćwiczenia cielesne, zajęcia praktyczne i t. d., odtworzono w sposób żywy i niezwykle barwny, jak w bajce. Bogactwo 6.000 przecudnych kostiumów historycznych i strojów ludowych nigdzie dotąd niespotykanych.

Z kolei zobrazowano działalność organizacyj uczniowskich z Ligą Obrony Powietrznej Państwa i L. M. K. na czele.

W następnej części widowiska młodzież poszczególnych miast pomorskich przedstawiła w kilkunastu cudnych, niezwykle pomysłowo zainscenizowanych obrazach historycznych dzieje Pomorza od czasów zamierzchłych aż do chwili obecnej.

Wspaniałe widowisko zakończył hołd regionalnych grup młodzieży pomorskiej: Kaszubów, Kociewiaków, Borowiaków, Dobrzyniaków, Pałuków, Lubowiaków, Chełminiaków, Krajniaków i Kujawiaków.

Gazeta Pomorska, z dn. 20 czerwca 1938 r., z artykułu p. t. „Twierdzą nam będzie każdy próg. Uroczyste ślubowanie Wielkiego Pomorza".

Przebieg widowiska historyczno-regionalnego z udziałem 15 tys. rzeszy młodzieży z terenu Wielkiego Pomorza nie tylko potwierdził nasze zapowiedzi, ale przewyższył je nawet. Śmiało stwierdzić można, że tego rodzaju imprezy w Polsce jeszcze nie było. Niezbędne też jest podkreślenie raz jeszcze z najwyższym uznaniem ofiarnej pracy nauczycielstwa pomorskiego, które przygotowało i przeprowadziło cały zlot.

Na widowisku, w którym 6 tys. młodzieży przedstawiło symbolicznie jak Gryf służył Orłowi Białemu, obecny był także Marszałek Śmigły-Rydz, który właśnie do zlotu młodzieży szczególną przykładał wagę.

Gazeta Pomorska, z dn. 21 czerwca 1938 r., artykuł p. t. „Gdy dzieci pomorskie wręczały Panu Marszałkowi klucz do swego serca..."

Prastary Toruń po raz pierwszy na przestrzeni siedmiu wieków swego istnienia zgromadził w swych murach aż przeszło 20-tysięczną rzeszę młodzieży szkół powszechnych. Również po raz pierwszy manifestacje dzieci miały na celu wykazanie uczuć młodzieży dla Armii i jej Wodza Naczelnego.

Dotychczas dzieci kochały żołnierzy i z zapałem pracowały z myślą o nich w szkolnych organizacjach czerwono-białokrzyskich. Teraz prace ich i entuzjazm doznały szczególnego wyróżnienia: młodzież mogła dorobek swój na tym polu zaprezentować Naczelnemu Wodzowi. Marszałkowi Śmigłemu-Rydzowi, który przybył na Zlot Młodzieży Pomorza i zaszczycił swą obecnością wspaniałe widowisko regionalne: „Gryf w służbie Orła Białego".

Dzieci, od najmłodszych — z przedszkola począwszy, a na uczniach wyższych klas szkół powszechnych skończywszy, miały wielki dzień, jakiego wielu z nich napewno powtórnie nie przeżyje. Dla nich bowiem były przeznaczone uśmiechy Pana Marszałka, im salutował, im dziękował sedecznymi słowami i uściskiem rąk. Im niepodzielnie poświęcił Pan Marszałek kilka godzin Swego niezmiernie cennego czasu i dla nich właśnie okazał żywe zainteresowanie oraz zadowolenie z nastawienia uczuć młodzieży dla Ojczyzny.

Jeśli w dniu swego święta, młodzież pomorska była wyrazicielem uczuć młodzieży całej Polski, to Rzeczpospolita może śmiało patrzeć w przyszłość. Wierzyć się poprostu nie chciało, że dzieci, z których wiele nie przekroczyło dotychczas nigdy granic swego rodzinnego miasta czy nawet miasteczka, tak śmiało, z taką szlachetną pewnością siebie stawały przed obliczem Dostojników Państwa i Kościoła, bez zająknienia i śladu tremy, wygłaszając słowa powitania, hołdu czy ślubowania. Nie zbijała ich z tropu obecność wybitnych ludzi, ani nieprzeliczone tłumy publiczności, ani zbliżany im do ust mikrofon. Czuły widocznie, że na olbrzymich błoniach, wśród 60 tysięcy bijących serc nie ma nikogo, kto chciałby ich krytykować, kto źle by im życzył.

Trudno opisać szczegółowo niezwykle obszerny program widowiska, odtworzonego przez 6.000 młodzieży z wielu szkół pomorskich. Celem widowiska było plastyczne przedstawienie pracy młodzieży w szkole, nie tylko pracy, przewidzianej programem nauczania, lecz również udziału młodzieży w działalności organizacyj wyższej użyteczności, istniejących na terenie szkoły. Drugim celem owej po raz pierwszy na ziemiach polskich organizowanej imprezy było wydobycie zanikających w cieniach zapomnienia, walorów regionalizmu pomorskiego — w obyczajach ludowych, tańcach, śpiewach i strojach, aby pokazać je Pomorzanom i przywrócić im prawo obywatelstwa na ziemiach, tworzących Wielkie Pomorze. Rodowitych, starych Pomorzan zadziwiło tu nie tylko bogactwo strojów poszczególnych grup, ale i sama ilość tych grup regionalnych, o istnieniu wielu z których dawno zapomniano.

Świetnie przygotowane i wykonane widowisko, mimo, że trwało przeszło 3 godziny, nie nużyło widzów. Było bowiem tak wyreżyserowane, że raz rozczulało widokiem postaci, odtwarzanych przez 5 — 6 letnie „szkraby", raz podno-

siło ducha inscenizacją wzniosłych momentów historycznych oraz z niezwykłą swadą i talentem wygłaszanymi przez dzieci przemówieniami, to znowu śmieszyło bardzo dowcipnym zobrazowaniem bajek, czy przedmiotów nauczania, a stale zadziwiało ogromem włożonej weń pracy, nieraz wybitnym talentem aktorskim młodziutkich odtwórczyń i odtwórców poszczególnych fragmentów.

Nie sposób tu przedstawić dokładnego przebiegu, choćby tylko najwybitniejszych najbardziej charakterystycznych momentów, zaznaczyć jednak trzeba, że wystąpienia niektórych grup młodzieży wywoływały żywy odruch tak u dostojnych widzów z Panem Marszałkiem na czele, jak i wśród tysięcy publiczności. Do takich wzruszających momentów należało przemówienie rajcy, przewodniczącego delegacji dzieci toruńskich, występujących w bogatych strojach mieszczan z XVI w., ofiarujących Panu Marszałkowi symboliczny klucz do serca dzieci pomorskich oraz słodki piernik toruński. Podniosłym momentem było również zjawienie się przed trybuną dzieci gdańskich, w oryginalnych barwnych strojach. Już transparent z napisem: „W Gdańsku pracujemy dla Polski" wymową swą poruszył serca Polaków, a gdy młodziutki delegat Gdańszczan przemówił do Marszałka, wręczając Mu równocześnie czek na 1000 zł na FON — dar dzieci ze szkół powszechnych Macierzy Szkolnej, publiczność dała wyraz swym uczuciom, wznosząc okrzyk na cześć Polaków w Gdańsku. Podobny nastrój towarzyszył przedstawicielom dzieci bydgoskich, składających dla wojska 100 zakupionych przez siebie szabel, czy dzieci krainiackich, obdarowujących wojsko wagonem wonnego siana nadnoteckiego. Entuzjazm wzbudziły również dzieci borowiackie, składające Marszałkowi w darze śliczny łuk z cisu, wyrosłego w borach tucholskich. Charakterystyczne dary uzupełniały wieńce z kłosów i kwiecia, złożone przez kilka grup, odtwarzających obyczaje ludowe pomorskie.

Nie brakło również momentów komicznych, jak n. p. pojawienie się świetnie ucharakteryzowanego Gandhi'ego z kozą, jak również momentów o dużych walorach artystycznych z polonezem, odtańczonym przez główne osoby z „Pana Tadeusza" i w ogóle licznymi tańcami regionalnymi na czele.

Na podkreślenie zasługuje również pomysł rozmieszczenia poszczególnych grup, po ich produkcjach artystycznych, na zarysowanej na błoniach olbrzymiej mapie Wielkiego Pomorza.

Widowisko zakończyły dzieci gdyńskie, które zjawiły się przed trybuną na wielkim modelu O. R. P. „Gromu". Gdynianie w imieniu całej młodzieży pomorskiej złożyli uroczyste ślubowanie wierności dla Naczelnego Wodza, kończąc je słowami: „Twierdzą nam będzie każdy próg", które tysiące zebranej młodzieży i publiczności uzupełniły uroczystym: „Tak nam dopomóż Bóg!"

Równocześnie na mapie Wielkiego Pomorza zapłonęły znicze, a orkiestra odegrała hymn narodowy, który niestety śpiewały tylko nieliczne grupy dzieci. Inaczej było z modlitwą wieczorną, bo gdy orkiestra zainotnowała „Wszystkie nasze dzienne sprawy" — tłumy podchwyciły melodię.

O tym, jakie wrażenie wywarło widowisko to na Panu Marszałku, najlepiej świadczy Jego niezwykle serdeczne przemówienie, zupełnie nie przewidziane programem, wypowiedziane wśród głębokiej ciszy, tak charakterystycznej dla tłumów, poruszonych podniosłymi przeżyciami.

Dziennik Bydgoski z dn. 21 czerwca 1938 r., z artykułu p. t. „W jasnych promieniach czerwcowego słońca zabłysnął las bagnetów i zakwitnął tęczowy korowód młodzieży".

Najpiękniejszym punktem programu toruńskiego było popołudniowe święto młodzieży.

Widziałem dużo korowodów w kraju i zagranicą. Muszę szczerze przyznać, że czegoś tak wielkiego, tak dobrze i celowo zmontowanego, tak artystycznie wyreżyserowanego nie spodziewałem się i nie wyobrażałem sobie. Pokazać 6 tysięcy dzieciaków w kostiumach, i pomysłowych, i rozmaitych, i pięknie uszytych! Rozdzielić ich na grupy! Obmyśleć, co każda z grup ma pokazać, co zatańczyć, co Naczelnemu Wodzowi powiedzieć, jakie nieść ze sobą symbole, jakie obrazować idee...

Opisanie grup dziecięcych jest czystą niemożliwością. Było ich tyle, że na samo wymienienie trzeba by parę set tysięcy wierszy, a cóż dopiero na opisanie strojów, tańców, chorów czy deklamacji. Korowód ten trwał trzy godziny. Świadczy to najwymowniej o rozmiarach widowiska.

Kurier Bydgoski z dnia 23 czerwca 1938 r. wyraża w bardzo silnym artykule, p. t. **„Propaganda"** żal, że piękne widowisko nie zostało na taśmie utrwalone. Cytujemy zdania stosunkowo najspokojniejsze:

„Jesteśmy właśnie pod urokiem przecudnego, znakomicie zorganizowanego i świetnie zainscenizowanego widowiska młodzieży szkół powszechnych Wielkiego Pomorza. Pokazano na zlocie młodzieży szkół powszechnych Wielkiego Pomorza w Toruniu z udziałem Marszałka Śmigłego-Rydza widowisko tak olbrzymie pod względem rozmiarów i tak pyszne i barwne pod względem efektów wzrokowych i słuchowych, że wszyscy świadkowie tej imprezy zgodnym chórem orzekli, iż czegoś podobnego nie tylko w swoim życiu nie widzieli, ale nie przypuszczali nawet, aby tego rodzaju potężne widowisko

dało się w Polsce w ogóle zorganizować i wykonać. Było to bowiem widowisko, zokrojone na miarę największych, najbarwniejszych i najbardziej pomysłowych widowisk zagranicznych".

Tak dalece jest wszystko w idealnym porządku. Niestety tu dopiero zaczyna się tragedia. Bo posłuchajcie — zrobiono wysiłek nie dający się w ogóle opisać piórem. Wykonano wszystko z idealną precyzją. Nie było najmniejszych niedociągnięć i usterek. Sprawność organizacyjna widowiska była stuprocentowa. A jednak — żal ściska serce, że nie skorzystano z tak wyjątkowej okazji i nie utrwalono tego widowiska na taśmie filmowej, właśnie wtedy, gdy można było nakręcić coś naprawdę efektownego, coś, co we wszystkich kinach Polski wywołałoby podziw, a w sercach polskich dumę narodową, zagranicą zaś zdumienie, a w ośrodkach Polaków zagranicznych szczery zachwyt i radość prawdziwą.

168.

Komunikat w sprawie pomocy do nauki ratownictwa.

Nakładem Koła Wydawniczego Oficerów Korpusu Sanitarnego, Warszawa, Górnośląska 45, ukazała się z druku Seria III tablic z działu „Pomoc rannym i chorym oraz ich transportowanie" p. t. „Złamania, zwichnięcia, unieruchomienie", zawierająca 47 barwnych rysunków na 18 tablicach (81 × 57 cm). Cena 1 kompletu wynosi zł 18 + koszta przesyłki pocztowej. Na życzenie Koło Wydawnicze dostarcza komplety naklejone na tekturę (cena 45 zł), płótno bez wałków (45 zł) lub z drewnianymi wałkami (63 zł).

Dotychczas ukazała się Seria I: „Opatrunki klasyczne za pomocą opaski i chustki trójkątnej". Cena 16 tablic zł 13; kompletu naklejonego na tekturę lub płótno — 37 zł.

W druku są dalsze serie tablic, a mianowicie: Seria II — Krwiotoki i ich opanowanie; Seria IV — Pomoc w nagłych wypadkach (oparzenie, udar i t. d.); Seria V — Transport rannych i chorych oraz ostatnia seria p. t. „Ratownictwo i lecznictwo zagazowanych".

W opracowaniu „Budowa ciała ludzkiego" i „Higiena i służba sanitarno-techniczna".
(Nr O — 14863/38).

169.

Komunikat w sprawie wycieczek młodzieży szkolnej do Warszawy.

Szkoły, organizujące wycieczki do Warszawy, w większości wypadków nie liczą się z tym, że stolica nie jest przygotowana do przyjęcia w krótkim okresie wiosennym czy jesiennym wielkich mas młodzieży szkolnej, napływających ze wszystkich Okręgów Szkolnych, i wysyłają do Warszawy po kilkuset uczniów nie upewniwszy się, czy młodzież ta otrzyma odpowiednie kwatery. Tymczasem możliwości kwaterunkowe stolicy są bardzo ograniczone.

Pozostaje doraźne lokowanie wycieczek w salach szkolnych. Ale umieszczanie wycieczek w szkołach z jednej strony utrudnia w dużym stopniu normalny tok zajęć szkolnych, z drugiej zaś nie może uczestnikom wycieczki zapewnić elementarnych wygód, sale szkolne bowiem nie są odpowiednio przystosowane do urządzania noclegów. Nasuwa też poważne trudności brak większych ilości sienników i zakup słomy. Właściwa organizacja wyżywienia jest w tych warunkach również niemożliwa.

Ponadto stwierdzono, że niektóre wycieczki tak forsownie zwiedzają miasto, iż młodzież — poza zupełnym wyczerpaniem fizycznym i psychicznym — nie odnosi z pobytu w stolicy żadnych korzyści. Zdarza się też niekiedy, że przyjezdna młodzież szkolna grupkami wałęsa się bezmyślnie po zatłoczonych ulicach. Dowodzi to, iż kierownictwo wycieczki nie otacza uczestników należytą opieką.

Wobec powyższego pożądanym jest, aby szkoły zaniechały organizowania wycieczek masowych do Warszawy, a już w każdym wypadku na kilka tygodni przed wyjazdem do Warszawy zarezerwowały sobie noclegi w schroniskach. Maksymalna liczba uczestników wycieczki szkolnej nie powinna przekraczać 100 osób.
(Nr O — 17542/38).

170.

Komunikat w sprawie wykazu firm z terenu okręgu szkolnego pomorskiego, uprawnionych do sprzedaży świadectw i druków szkolnych.

Na podstawie pisma P. A. T. Drukarni Państwowej w Warszawie z dnia 4 czerwca 1938 r. Nr dz. 3269/K Kuratorium zawiadamia, że do sprzedaży świadectw i druków szkolnych upoważnione zostały następujące firmy:

1) **Księgarnia St. Jankowskiego — Bydgoszcz.**
2) **Księgarnia St. Knasta — Inowrocław.**
3) **Księgarnia F. Ustasiaka — Inowrocław.**

4) **Księgarnia R. Witosławskiej — Kartuzy.**

5) **Księgarnia Lewandowskiego — Tuchola.**

6) **Księgarnia A. Czyżewskiego — Starogard.**

7) **„Księgarnia Polska“ J. Kozińskiego — Włocławek.**

8) **Księgarnia J. Wojciechowskiego — Toruń.**

9) **Księgarnia Józef Musiałkiewicz — Włocławek.**

10) **Zakłady Graficzne B. Szczuki — Wąbrzeźno.**

11) **Pomorska Spółka Wydawnicza — Grudziądz** (Nr O — 16033/38).

171.

Komunikat P. K. O. w sprawie ubezpieczeń na życie.

Najważniejszym wymogiem obecnej chwili jest pobudzenie całego społeczeństwa wszelkimi sposobami do oszczędności.

Jednym ze środków, zmierzających do tego celu, uznanych powszechnie zagranicą jest ubezpieczenie na życie.

Jest to najłatwiejsza i najskuteczniejsza forma oszczędności, oddziaływująca przy tym wychowawczo na ubezpieczonego. Ubezpieczony bowiem, działając pod przymusem swego zobowiązania, odkłada co miesiąc kwotę ustaloną przez siebie, w ten sposób przyzwyczaja się do zaoszczędzania pewnej sumy na czas gorszego jutra, względnie dla swej rodziny na wypadek przedwczesnej śmierci. Ubezpieczenie należy ułatwić najszerszym warstwom społeczeństwa, nie wymagając od nich uciążliwych, a często kosztownych formalności z ubezpieczeniem związanych.

Taką właśnie ułatwioną formę ubezpieczenia na życie bez badania lekarskiego obrała Pocztowa Kasa Oszczędności.

Ubezpieczenia, propagowane przez PKO, mając na widoku rozszerzenie wśród najszerszych warstw idei oszczędności, oparte są na taryfach najtańszych, a zarazem najkorzystniejszych dla ubezpieczonych i w ten sposób służą bez wątpienia dobru społecznemu i dobru Państwa.

Tą drogą zapewniającą zresztą ubezpieczonemu niezaprzeczone korzyści, możemy zwolna doprowadzić do gospodarczego odrodzenia się siłami własnymi — bez oglądania się na pomoc cudzą.

Nauczyciel, który w codziennej trosce o przyszłość powierzonej mu młodzieży niejednokrotnie zapomina o przyszłości własnej powinien również i ten obowiązek ważny — choć tym razem wobec własnej rodziny i samego siebie — wypełnić.

Powołując się przy tym na zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Nr O Prez. 3746/28 i N. Prez. 5975 P. K. O. zwraca się do ogółu nauczycielstwa, aby w imię obowiązku, spełnionego dla społeczeństwa i naszego Państwa, oraz w dobrze zrozumiałym interesie własnym, wszyscy społem wzięli czynny udział w akcji ubezpieczeniowej PKO.

Bliższych danych o ubezpieczeniach na życie P. K. O. udzielają na każde życzenie zainteresowanych Inspektorat Okręgowy Działu Ubezpieczeń P. K. O. w Poznaniu oraz wszystkie urzędy pocztowe.

172.

Oceny i streszczenia.

Wyszedł z druku: Zbiór ustaw, dekretów, rozporządzeń, okólników i zarządzeń, dotyczących ustroju i organizacji Władz szkolnych Rzeczypospolitej Polskiej od 1917 r. do chwili obecnej p. t. „Władze szkolne w latach 1917/18 — 1937/38“, opracowany przez Tomasza Serafina, Kierownika Referatu w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Całość obejmuje 260 stronic druku (20×13) i 17 map dwukolorowych (20×22).

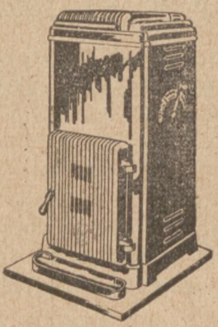
Oprócz przepisów o organizacji władz szkolnych i samorządu szkolnego, tudzież informacyj o przepisach obowiązujących na danych terenach przed objęciem szkolnictwa przez władze polskie, książka zawiera imienne spisy Ministrów W. R. i O. P., Podsekretarzy Stanu w Ministerstwie W. R. i O. P. i Kuratorów Okręgów Szkolnych oraz delegatów Ministerstwa W. R. i O. P. i Inspektorów Szkolnych Okręgowych Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich.

Mapy ilustrują teren działania władz szkolnych od 1917 r. i podział Państwa na Okręgi i Obwody Szkolne w latach 1921 — 1938.

Cena 6 zł.

P. P. Prenumeratorzy „Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P.“ i „Oświaty i Wychowania“ oraz „Dziennika Urzędowego Kuratorium“ mogą otrzymać to wydawnictwo w cenie 4 zł — z przesyłką 4 zł 20 gr — po dokonaniu wpłaty na konto czasopisma „Oświata i Wychowanie“ w P. K. O. Nr 30203.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedyńczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.
Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, ½ strony zł 55,—, ¼ strony zł 30,—, ⅛ strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.
Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyńcze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacyj spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Nakładem Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Tłoczono z polecenia Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Drukarni Spółdzielczej, Toruń, Mickiewicza 2-